

308791 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3, చెన్న పట్టణము 1916 నంబు జూలై నెల 20వ తేది గురువారము NO 93
నంపుటము. 3. న శ నా మ స ం వ ల్స ర ఆ మా థ మా స బ హు శ వ స్తి యే. నంచిక ౯౪

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీలో సహ సీసా 1-కి వెల 0.8-0.
ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము
దలనొప్పులమాన్వను, వాయువు పోట్ల బోగొట్ట నొ
చార్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లబోగొట్ట నొ
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
నువాసన గలిగి యుండును.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నార

అమృతాంజనము డిపో, ౬ ౭ తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు

Magic Cure! Marvellous effect!!
Bathing Oil Price Rs. 0-8-0
Iron tonic pills - - 1 bottle of 45 pills 2-0-0
Anti Malarial Drops Price 6 Doses 0-8-0
Descriptive Catalogue free on application
ALLBUTT & Co.,
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.

కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, కుంభికి, బాతెంతికోగము
ముల నాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుట్టికీ కస్తూరి
యొప్పయోగమైన మంగని పవిత్ర తెలిసియున్నది. కాచి కస్తూరి
బంగారమున కన్న ప్రియమగుటచేతను, పవిత్ర సమయము
లందునొరకుట దుష్టము. మా డిపోయంతటి కస్తూరియందలి
శుభార్థము తెలియును శర్వబదధు. ఇంతవరకు మాతాపునుండి
కొనిన వారలకివిషయము తెలిసియున్నది. కొననివా గొంతు
చరిక్షించినవిజము. తెలియగలదు. అట్లు చేయుటకులన కలిపి
కస్తూరిని గొని బాపబోరు కులం 1-కి రూ 20-0-0
గోళజనము కులం 1-కి రూ 7-0-0
అమృతాంజనం డిపో, 6 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

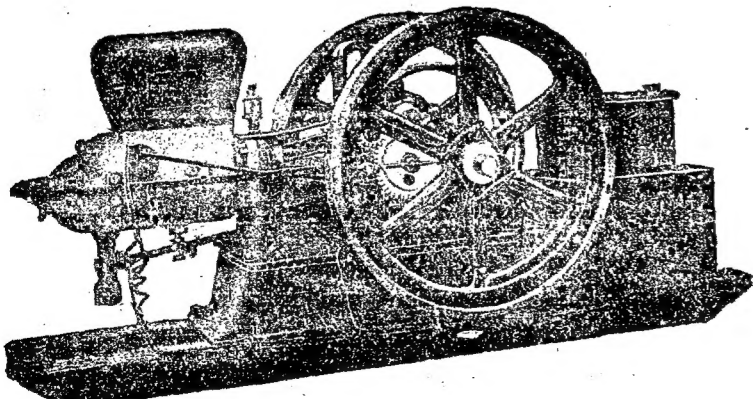
ఆరోగ్యమును కాల్వలను ఖుషుమనహందల స్వాభావిక
మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి
కఠిరసాఖ్యులను దృఢగౌరమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించు
ను. ఈ పుస్తకము ఇవాడుగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి
యు మీమే భరించిన వెదము. వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్ర మునిశేంకర్ గోవిందజీ,
ఆరంకనిగపా కొవధాలయం. 157, బాద్య, మదరాసు.

188 మంచి భాతువునీ మంచిలొకట
ఇంక చీకటిలో వెలకుచున్నారా?
మదనమంజరిమాత్రము. 40మాత్రముగల డబ్బీ క్రయము రూ 1-0-0
నుకూలముగా నుండునపుడు ఇంతక్రమమును ఏల
అనుభవించుచున్నారా? ఈమాత్రము బాల్యమందు చెడునది
వడిచేత తెప్పించుకొన్న యెట్టి అసాధ్యమైన ఇబ్బదియ
సారము, నపుంసకత్వము, బలహీనము, రక్తకోపము,
అల్పము, మలబంధము మొదలగు అనేక వ్యాధులను విద్య
పుక్తికర నిమిషములో బోగొట్టును, రాజశైద్య శాస్త్ర
యంతి కేకలచీ, 20, వై నాబాబుగోడు మద్రాసు.

చాల శ్రేష్ఠమైన ముక్కుపోడి.

వలము 1-కి రూ 0-1-8, పిక్ 1-కి 8-0-0
సుగంధ ముక్కుపోడి
బుడ్డి 1-కి 0-4-0 దబ్బీ 1-కి రూ 2-0-0
కే. పొన్నురంగ మొదలయిండు,
258 ముక్కుపోడి వ్యాపారము,
బాబుబాబు నెం. 175, మద్రాసు.

“ఆమెకో” యంత్రములు కూడ వెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈయంత్రము నడపుటకు నీ పిల్లవాడు అయిదు నిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు.
చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయింపబడినది.
పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చయంత్రములను,
మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.
వెల అతిసులభము. పనిచేయుంచుటకగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1 1/2 మొదలు 6,
బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మానద్య ప్లాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును.
వెలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయుడు.
బేస్టు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
పోస్టుబాక్సు నెం 63, మదరాసు

దంతచూరము

పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపాదము.
ఈ దంతచూరముతో
బండ్లు లోమిమివలన
శిగుళ్లునుండి రక్తము
ప్రవించుకుండును.
నోట దుగ్గంధము తేవ
యుండును. నొప్పు
ముత్యముల ప్లేగు నుండును.
అనేకులనల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.
సర్వసామాన్యముగ అందరును వాడుటకు
తగియున్నది.
కండ్లకు బలము నిచ్చును.
చిగుళ్లు గట్టిపడును.
క్రతినారము వేలకు పోషక ద్రవ్య విక్రయము
డబ్బీ 1-కి 0-2-0. దబ్బీ రూ. 1-2-0.
అమృతాంజనము డిపో,
7, తంబు శెట్టివీధి, బాబ్బిటపును, మదరాసు.

జాబులు

I
మను ధర్మశాస్త్రము

శ్రీ సమ్మంక్షము

అయ్యో,

హిందూదేశమున శ్రీ మతి గౌరవముగా జాడబడరని కొందఱు దురుద్దేశముచేయుచున్నారని వాడు తెలిసింపబట్టునకు హిందూశాస్త్రములలో గాని పురాణోపనిషదులలో గాని నెచ్చటను మానిపించుచు గాని, నీరసభావముతో జాడబడిన గాని చెప్పియుండలేదు. ఈ సందర్భమున మానువుచెప్పినమాటలు కొంత వివరించుచున్నాను:—

యత్ర హర్మస్థుః పూజ్యుః తే రమంతే తత్ర తేరతాః

యత్రై తాస్తు సహజ్యంతే సర్వాస్త్రాధిపత్యాః ॥

ఏకలమందు శ్రీలు పిత్రాదులతో సన్నిహితంబు బడుచునో, యాదులందు దేశకలంబునకు లగుదును. ఏకలమందు సత్కరింపబడనో, యచ్చట దేశతాత్రసన్నత లేనందున, యాగాదికర్మలు నిష్ఫలములు.

మరియు, ఏకలమందు సోదరీ పుత్రికా సమీపమున జుట్టించు చుండునో, యాదులము శ్రీభుజుగ నిర్ధనమైపోవును. దైవపితృము గాడపితృముగను. ఎచ్చట నాశ్రీలు సులభించుచు నుండునో, యచ్చట ధనాది సమృద్ధి గలిగి యుండును. దీనినే సంగ్రహముగా మనవు

“శోచంతి హమయో యత్ర వినశ్యత్యాశు తక్కులం,
సోచంతి యత్రైతా వర్ధంతే తిధి సర్వదా.”

అని, చెప్పుచున్నాడు.

సంసార సుఖ ముచభవించుటకు భార్య రూపకీలాని సంపన్నులాలగ నుండుటకు యత్నింపవలెను. పురుషుడును శ్రుత్యైకతాత్రాధిపత్యక నిర్ధానిని పేర్కొనవలెను. ఇట్టి తాత్పర్యము చూపుచు, పుత్రియాధ్యాయము, అనువదన శ్లోకమున గలదు.

సంతుష్టో భార్యయా భర్తా భార్య భార్యత్యైశ్చ |
యస్మిన్మే సతుశ్చ సత్యం కల్యాణః తత్రైవ ప్రసం ||

సంసారసాధిలాసి.

II

ప్రావృటూసు మునిసిపాలిటి.

అయ్యో,

ప్రావృటూసు ప్రావృటూసు మునిసిపాలిటి యొక్కయెడల పరిజలకు తాభకరముగ ఉండునని ముగ్రామము పరిశుద్ధముగా నుండి కలరా మొదలగు వ్యాధులతో జనము ఆరోగ్యవంతులగుచునందు మునిసిపాలిటి యగుటకు పూర్వము కొందరు దోష్టములను పర్యవేక్షించిరి. ముగ్రామమును నిసాటియై చూచి మి నంబున్నరంబున వచ్చితిమి కాని యింతవరకును పరిజల కట్టి యుండరాదుగాని లేకపోవుటయే గాక కష్టములు మార్చియు కష్టపడుచున్నది. పరిజలకు తక్కులు కృద్ధియైరి.

మూలమునాటికి రాకపూర్వము చెన్నకాలం నగరమున కొందఱు హోటలువానిది మంచి నీళ్లు తెచ్చుకొను స్థలములో మట్టి గుడ్డలు మొదలగువాని యందు కరుండ న్నాచారును చూచుచుండ కా పాడుచు నీళ్లు పరిశుభ్రముగా నుండుటయు చేయుచుండిరి. మునిసిపాలిటి నచ్చి కరువత ఎచటూ దిను నుండి గుడ్డలు దుకుచున్నవ, వానిని నివారించు వారెవ్వరును కానరాదు. ఆనీళ్లనె జల తెల్లను కల్పితరములేక త్రాగుచున్నవార. కొందఱు దుడ్డోగములకు భవిష్యును మార్చియు ఏటినుండి బండ్లతో మంచి నీళ్లు తెప్పించుకొనుచుండు గాన వారు కాలి కట్టోసెమిజటిగి మనకేదనియో లేక లేమకార్యముల తొందరతో నివారించుటకు తీరకలేకనో చూచిమాడనట్లు రోగిను చున్నాడు. గా) కవు. నీటిరసతి యిట్లున్నది. దన్ను టరిసి నపుడు నీళ్లులలో నీరు కావలెనె మెటపోక నీళ్లులలో నీలు చుటలేకున పరువులు తొక్కుట చేతను అసహ్యముగనుండుటయే గాక నీళ్లు తీసికొనిపోవునా రొక్కపుడు కాలుబారి పడుట సంభవించుచున్నది. పరువులు ఒకటితో నొకటి పోట్లాడి జరిగియుండ ఆ తొందరలో కాలుబారి, పడి మిగుల బాధకొందని వా) రోగియు లేదు. ఇతెన్నో కష్టములున్నవి. మునిసిపాలిటి వాతెమును జోక్యము కలిగించుకొను ప్రసాపమున పోవుటలేదు. ఇంతటినుండియైన వారు పరిబ్రుంబిండులను తీర్చుటకు పోగిరియు.

పురవాసి

III

ఒక చాటుపద్యము.

అయ్యో,

ప్రస్తుతము నెల్లూరు మండలమున రావుల తాలూకా యని క్షవహరింపబడుచున్న తాలూకా నెల్ల రెలింగియేయుండును. అయ్యది మున్నాపేరన క్షవహరింపబడక మొదట కలువూరు తాలూకాయందు నరువారే పొదలవూరు తాలూకాయందు, తరువాత తోడేరు తాలూకాయందు తరువాత రావుల తాలూకాయందు క్షవహరింపబడుచుండెడిది. తోడేరు గ్రామము తాలూకాచేరిస్తాన మైనక్కు దెక్కతో యొకటియో విషయమును బద్ధరూపమున ప్రాసెనట. ఈపద్యము కాగితములయందును ప్రాయబడలేదు. ప్రస్తుత మాగ్రామ మనబలుగానున్న యొక బ్రాహ్మణునకు గతస్థముగ వచ్చియుండుటచి దానిని ప్రాసెకొని వచ్చితిని.

నీ|| క్రిమించు నెల్లూరునీమలో తుమ్మలకల్లుగు తాలూకా ద్వారముండు|| ప్రాకటంబుగ నేర (౧౧) ఫలతో నాదిన కచ్చేరి యొక్కడ కలిగియుండు. అదివానిలేదని యవరావతినిబోలి పొం పొం దుచు న్నుట్టి పొదల కూక, గా) మంబునందున కచ్చేరి గట్టించి సాంజముబంది జరుపుమండ వరుస దో) యురాజు. నంకాల్లిచంద్రుండు సుబ్బరాయండును నిబ్బముగ. వాడెల్ల పాపయ్య నాలోచన వహించి పసభావిని జూచి భ్రమసి చాల. కొడ్డగా) మంబు తోడేరుగలదని యర్జీలనధికారకవుడె వా)గి. ముతుమలదెప్పించి యొక్క గా) కచ్చేరి కట్టింపరంతట ఘోర మెటసి. కావుల కరణాల కచ్చేరి కేస పొల్లంబు లేదాయె నమ్మతముగ. బ్రాహ్మణ తేటతా భక్తుతానానికి దారిద్ర్యోపయోగములందుండు. ఘనమైన వెళ్ళులు, కలిగిన కాపుల మకకారమెంతైన నెపుడు లేదు.

నీ|| బోం! తోడేటిచిహ్నుల నమ్మతముగ
సింహలిక చెప్పితి భానురముగ
పార్యతీపుత నద్భుతపాంపాత
విన్నవించెద నను బ్రోవు విఘ్నరాజు.
మొనరిచాటి హనుమంత కవి.

IV

విజ్ఞానచంద్రికా మండలి
వారి యజ్ఞానతిమిరము.

అయ్యో!

విజ్ఞానచంద్రికా మండలివారు కేరల మాంధ్రభాషాభివృద్ధికై పాటుపడుచున్నారని లోబలందఱును ప్రపంచదీర్ఘకాలము గల మహారాజులుగూడ నట్టిభ్రమతోనే తలకొని ధనము సాముచునేసిరి. ఆమండలి ధర్మానము నిమిత్తమే కాని భాషాభివృద్ధికై స్థాపింపబడలేదని యీ సంవత్సరము వారు ప్రకటించిన నవలా ఒకమునులకలననే తెల్లమయ్యెను. చరిత్రవిషయకమున నవలలో నుత్తమ మగువానికి రు 500 బహుమాన మిచ్చెదమని వీరు నిర్ణయ పిక్రటిల్లుకట్టు ప్రకటించిరి. అదిచూచి ధనాశచే పెక్కు ప్రకృతులు నవలల రచించి మండలివారి కంపి. వారు మొనటి సంవత్సరము యొచించియో, గొనిచించయో, గ్రంథతారతమ్య నిర్ణయముచేయలేకయో, పక్షపాతముననో, రాజసంభ్రమమును బురస్కరించియో, విజయగర సామ్రాజ్యమున నవలకు బహుమాన మొసగిరి. శ్రుద్ధిలో మెల్ల మంచిదనునట్లు ఈ సంవత్సరము కంటె నికడే కొంత మంచిని చేసినారు. 1915 సంవత్సరము మేనెల కడపటికి బహుమాన మందు నుద్దేశముతో ముప్పాద్రుగవులు గ్రంథములను రచించి వీరి కార్యస్థానమునకు బంపిరి. వారాపు ప్రకములకు బహుమానములను తమయొద్ద నుంచుకొని, బహుమానార్హులగు నవలలేని కారణమున నీయేకు బహుమాన మొసగడదని గతమాసమున ప్రకటించిరి. ఇదియే వారి యజ్ఞానతిమిరము. తమ కార్యస్థానమున లేని నవలలలో నుత్తమమగువానికి బహుమాన మిచ్చెదమని ప్రకటించిరి. కాని తాము కొన్ని కథలను పేర్కొని గ్రంథ మిట్లుండిన గాని బహుమాన మొసగడదని ప్రకటించలేదు. కావున నీ సలము వచ్చిన నవలలలో నుత్తమమగువానికి దప్పక బహుమానియొనక కావుల పెద్దపొరపాటు. స్కాటునవలలతో సరిగా లేదని బహుమాని యీలేదందురా? అట్లయిన నీతెలిచి నిరుదృష్టికి పోయెనో? జజ్ఞునగర సామ్రాజ్యము మాత్రము స్కాటునోటినుండి వెలుగుడినా యేమి? కావున మండలి వారికి తమ పొరపాటుని సమృద్ధింపక తీరకు. వీరితప్పు మరొకటిగలదు. బహుమాన మిచ్చుటకు సామూలేక పోవుటచే నీ

యేటికి సాగలేమని ప్రకటించిన గొంతబాగుండును. అట్లు ప్రకటించురా? అట్లయిన మండలి గౌరవము చెడిపోదా పొరుగుముసాదా? వారి గౌరవము మాత్రమే వారికి గావలెను. గ్రంథకర్తల నవమానించుట వారికి సంబోధ మే. బహుమానార్హులగు నవల లుండ వారిని గాదని యొక గ్రంథమును బహుమానార్హముగా నవల గ్రంథకర్తల గౌరవముకు భంజించుట కాకపోవునా? ఇదియూ వారు కవులను ప్రోత్సహనలుచుట? బాగుగ నాలోచింప నీయేకు బహుమానము మానుటకు దగిన కారణము లేదు. మండలివారు మూడేడు. ఒకటి యిది తోచుచున్నది. యధ్యుడే గాగితముల ప్రయోగమునది. కాగితమునకు కొంత, బహుమానమునకు గొంత, అయ్యును గొంత, ధనమును వెచ్చించిన ఖక్కుల పోగా మండలివారికి లాభముండదని మూసివేసి యుండుట నిశ్చయము. లాభము లేకుండ నెట్టి యేబడ దన్నట్లు మండలివారు లాభము లేకుండ నెట్లు ప్రకరింతురు? లాభ నష్టములనుబట్టి కార్యముల నడపుట వర్తకలక్షణము. మండలివారి యిదా లక్షణము పూర్తిగా బుట్టింది. కేవలము భాషాభివృద్ధియనునవారయినచో లాభముండదని తమ భాషాభివృద్ధియనున వదలరా? దీని పర్యవసాన భాషాభివృద్ధి మండలి స్థాపించుట ప్రవృత్తమునకే యని యెవరికి తెలియదు? మతియు మండలివారికి చేతకాని పనులెందుకు? బహుమాన మిచ్చెదమని ప్రకటించ నేల? తుదకు గ్రంథకర్తల నవమానింపనేల? కక్కిన గ్రంథములకలె తేరనకునట్లు గ్రంథముల బ్రకటించి భాషాభివృద్ధియనున వారరాదా? లేదు, లేదు. అందరికంటెను భాషాభివృద్ధియనున నెట్లు దువారనిపించుకొనుట కట్లు పక్కటింది యుండును. అదియే నిజమైనచో వారికి గొప్పతనమే కావలెను గాని భాషాభివృద్ధి యక్కర లేదు.

ద్రోణరాజు. రమణరావు, బి. ఏ.

కోయంబత్తూరు కళాశాల.— కోయంబత్తూరు క్షవ సామకళాశాల యారన సాంత్వేయోగ్య సంవత్సరమున శత్రుశాల విద్యార్థులచే నీనెల 17వ తేదీ రాత్రి 9 గంటలు మొదలు 11 గంటల వరకు, గుంటూరు పురవాసులగు బల్లెపల్లి లక్ష్మీకాంతముగారచే రచియింపబడిన నత్తవారోత్పంద్రి నాటకమును దెనుగునన, 11 గంటలు మొదలు 2 గంటలవరకు పంకవాడి నాటకము నరచుచున్న గడజుట్టపదముగ బ్రదర్శింపబడినది. హరికృష్ణదేవధారియగు కామయ సత్యకారాయణ గారిని, విశ్వామిత్రదేవధారి యగు శేనువరపు వేంకటసుందరవరదరాజుగారిని, వసిష్ఠ వీరభానుల దేవధారియగునవి. నుబ్బవారిగారిని(ఈ యాపురకు)40 రూ||లు (సహనది రూ||లు) విలువగల పతకంబులనుచ్చుకట్టు, వ్యవసాయ సాహాయ్య దైర్ఘ్యము మొదలగు గొప్ప యుద్ధోగ్యములచే వాగ్దాన మియ్యబడినది. అరన నాటకమునందు దొంగసవాసివేషము చేసిన ధర్మలింగ మొదలియగుగారికి గూడ నొక పతకము నిచ్చుకట్టు వాగ్దాన మియ్యబడినది.

మహావృత్తము:— పీఠికాపుర సంస్థానాధీశ గారుక విభాషణులను లోకవిఖ్యాతించిన వైదికోత్తములు నగు తుమరాడ సంకమేశ్వరశాస్త్రిగారి కుమారుడు తన చిన్న వాప్రములతో చొడలనై, లయదప్పక తాళము చేయుచు, వచ్చి యా రాని ఎలుక నుండులతో “శ్రీగణేశానమ” అనుకృతియును, శంకరాభరణములతో “సానిసభనిపా” అనుకృతియును, ఇంకను గొన్ని జంట స్వరములు మాన్చుకునియు ద్వికాలములలో మహాద్భుతముగా వాడి కర్ణరసాయన మొనరించెనని యు బాటునకు 2 సంవత్సరముల రీ. నెలల 4 దినములకంటె వయస్సు లేదనియు నాతడు భరతశాస్త్ర ముద్ధరింప నిర్ధరిత్ర సదయించిన యంతాత్రపురుషుడని చెప్పుటలో నతికయోక్తి యంతమాత్రీ ముండదనియు పితాపురమునండి ఒకరు మాపేర వ్రాయుచున్నాడు.

మతిచలించి గా) మాంబున కేగుట:— కృష్ణాజిల్లా నరసాపురము తాలూకా పెనువదళుపాపురముకు వచ్చి అల్పలయ్యయను 30 సంవత్సరముల తెలగా వంశజుడు రెండుమా నములక్రితము మతిచలించి చెప్పకుండ నెక్కడకో నెల్లిపోయెను. ఆతడు స్పృహకముపడియుండెను. దవుడమిద నెద్ద మచ్చయన్నది. పక్షముమిద శోభికలదు. పాతకల కెవరైన వారినబాడ తెలిసినచో పెనువదళుగా) గా) ముండలి, నరస్య తీపుస్తకభాండాగార సభ్యులకు తెలిపి పుణ్యముకట్టుకొనవలసివదని తత్సంఘమువారు మాపేర వ్రాయుచున్నాడు.

వింతలు-విశేషములు

(వికట భారతి)

అట్టే అట్టే అని అదిరిడి లేచేసరికి గుక్కనన్న పోలీసు బంధువుకు మైప్రాణంవేసేపోయింది. ఏమంటే కాస్తా మాస్తాకా రాష్ట్రంలోని పోలీసుల కందంకి ముట్టంటేను మా రాజు పోలీసు కాభాధికారి. ఆయన కేమిటో అమాంతంగా అలాగే లే పాతం బంధువు భాయికి ఏమిలోస్తుంది చెప్పండి. మహాత్ములలో ఆనీనెంటున్న గాదు మట్లాడుతారో లేదో గాని ఆదోరగాని చెప్పుమాత్రం ఆకళ నిద్రపోతుండగా మహాత్ములు ఈమాట చెప్పారు. "జాంతాయితో అడుగు పెట్టద్దు ఆరాష్ట్రాధిపతిగా రాజ్యాపించివచ్చిటికి అందరాడదం మానదు. వస్తే రాష్ట్రంలో పడుచుకాళ్ళంతా బయలుదేరి బ్రహ్మాండంపట్టి ఆశ్వగాడి పూరేసిస్తాడు. ఆలాగు పూరేసి చొప్పున పోలీసులూ రద్దుపెడతారు. ఆశ్వను తిరస్కరించి సంతుకు ఆశ్వగాడికి అరదందాట వస్తారు. ఆలా చేస్తే ఆ పడుచు కాళ్ళు మా దాదిచేస్తాడు. ఆ పైని పోలీసు వారు వాళ్ళమాడ అస్త్రశస్త్రాలు ప్రయోగిస్తారు. ధాం ధాం అవుతుంది". అని మహాత్ములు చెప్పారు. అందుకోసం అంతా అమారు చెయ్యాలని జాంతాయితో పోలీసు లాలోచించారని ఒక పురాణపుట్టింది. అయితే ఆశ్వకేన్నేళ్లున్నాయి. 69 ఏడాదున్నాయి. అసలు ఆడది. అందుమీద ఆశ్వ ఆలాటావిడ ఈలాగు చేస్తుంది ఏలాగు ఆలోచించారో ఆ సంగతి మన ఆలోచన కెక్కడా అందడంలేదు. అంతావారక్కడ ఆమారు చేసిలోనే సరికి ఆశ్వగాడిక్కడ ముగిసిపోన సభకు మాడ దాని కెళ్ళింది.

* * * * *

పాపంకాధర తిలగ గారికి భగవంతుని ఆనగ్రహం కల్గి మట్టిపూర్తి కావస్తోంది. ఆయనను గౌరవించడం కోసం ఆరోజున అందరు పుత్తనం చేస్తారట! అందరూ గలసి ఆయన కొక పక్షిరూపాన్ని తీస్తారట.

* * * * *

ఎన్నోసార్లు తిడివరుచున్నాయి అసలునీతికట్టి. అదిగాక రాజనీతిరగనీతి. ఈలాంటివి చాలావున్నాయి. నియోజనాల నీతినిదొంగకట్టి కొత్తగాబయలుదేరింది. దానికొక్క చాఖలా చూడండి. సామాన్యజనానంద అంటే గగన్మరు జనరణ గారిసభ. ఆసభలో సభ్యత్వంకోసం కొంతమంది ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. ఇవేవరు విజయరాఘవాచార్యులగా రసభలో వున్నారు. ఇవ్వారు వారినికూదొలిగించాలని వచ్చినవారిలో ఎవరో ఈ నియోజనాల నీతిని ప్రయోగించారట. ఏమంటే "అచార్యుల గారికి ఆస్థానంగావుంది అందుచేత వారాసభ్యత్వం సంపాదించ దలచుకో లేదు". అని వకపుకారు పుట్టించాడు. ఆపుకారు చెబుతే చెప్పిపట్టం చేరింది. అక్కడి వారడేమి జబ్బో ఆ అచార్య గాని చూడాలి కెలే. ఏమింది? ఎవరికిజబ్బు? ఏమిటండి మాతాసభ్యత్వం చాలించుకొన్నారట? అని అడిగాడు. ఆడేమిటి నేనే మొగనే? అని అచార్య గా వచ్చాడు. పుకారు ఏలాపుట్టించంటే ఏలాపుట్టించన్నాడు. పుట్టించేవారికెల్ల నే పుట్టించి. మిగిలి. ఇదేనియో జనాల నీతులలో వకటి.

* * * * *

చెన్నపురి కావనసభ్యకొక సభ్యుణ్ణి విశ్వవిద్యాలయం వారు ఎన్నుకోవలసిందిగా వుంది. అందుకోసం గోవింద రావు పశువుల గాల్గు పేర్లెక్కిన గాను నిలబడ్డారు. అయ్యనగారికి 50 ఏ దశమిగానికి 70 వోట్లు వచ్చాయి అందుచే అయ్యన గారికి అనలేదట. ఈసంవత్సరానికి దాటిపోయిందిగా. ముందుసామాటలు ముందు. మనమాట మంది ఇందులోకూడా కొంత నియోజనాల నీతి జరిగిందట.

* * * * *

మంగళం. మాదాపాళాయి తీనేనున్నాయయ్యా. అదే మిటి రోగాలు పోజాటలు తీయవస్తే ముందు వాటినిమాన్సు తాయి గాని ముందు పోజాటతీయడ మేమిటంటారా? అట్లాప్రతిగా ఆపువధాలన్నీ మహావిషాలు. అవిషాలు ఆమాం తంగా పోజాటలు హరిస్తాయి. ఆపువధానికి విషానికి భేదం కని పెట్టలేక అనేకమంది ఆకాలమరణాలపాలవుతున్నారు. బెంగు కూరుకూ అవిషుపాత్రకర్త అనే అవిడ అడవిల్ల పాతకాలలో ఆపాధ్యాయునిగా వుంది. పాతమా విడకు పాతికేళ్ళ కయ న్నుంది. బలమిచ్చేమం దనుకొని కార్యాలకు అనిదు అనే దానికం ఆవిడ పాతకాలును బాగింది. ఆవిడ తండ్రి కెట్లవరానీగాను పెద్దదాక్తరు. అయితేనేం దాక్తరుకూర్తలే మాత్రం, యానానికి మదా?

బెంగాలు టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటు

విశ్వవిద్యాలయపు టున్నతపరీక్షలలో కృతార్థులు కాక జాలని మన యావజను లకుకూలమైన జీవనోపాధిని సంపాదించుకొనుటకు కొత్తమార్గాలు చూపుచున్న బెంగాలు టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటు మిగుల శ్రవణసాహిత్రము. విశ్వ విద్యాలయ పరీక్షలకై ప్రయత్నించు శేలకొలది విద్యార్థులలో కొంచెము మంది మాత్రమే కృతార్థు లగుచున్నారు. ఈ కృతార్థులైన వారిలో కూడ పెక్కుమందికి జీవనోపాధి సమస్య మహా కష్ట కారణముగానే యున్నది. ఇక తప్పి పోయిన యభ్యర్థుల విషయము కేలగ చెప్పనలెవా? అసిర మైన యే గుమాస్తా పనియో తప్ప వారికి గత్యంతరము లేదు. ఇట్టివారిని మెకానికల్ ఇంజనీర్లుగాను ఎలక్ట్రికల్ ఇంజనీర్లు గాను తర్ఫీతుచేసి, బెంగాలు టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటు మంచిమంచి జీవనోపాధులకు వారికి కల్పించుచున్నది. ఈ విభాగమున రెండు కాఖలుగలవు. నెకండరీ కాఖ. ప్రెజిరీ కాఖ. మెట్రిక్యులేషను పరీక్షలో కృతార్థులైనవాళ్ళి నెకండరీ కాఖలోకిని ప్రాథమిక విద్యార్థులము మాత్రము చేసిన వారు తక్కిన కాఖలోకిని చేర్చుకొనక బడుదురు. సర్వేను దాక్ట్టుమను పనులకు శేర్షేడి తరగతి కూడ గలదు. ఈ ప్రతిష్టాపనమంది నమర్దలకు సుపాధ్యాయులును సర్వసాధన సంపన్నులును పరిశోధనాలయములును కర్మాగారములును గలవు. ఇందు కృతార్థులైన విద్యార్థులందఱు చూచి మంచి యువోగములకు సంపాదించక గలుగుటయే ఇంకలి కెట్లాగారక సమగ్రతలకు కృత్తికరింపక గలదు. వారికారంభమునను సాధారణముగా నెలకు 40 రూపాయల వేతనము లభించును. వారిలో విప్రు డిగ్రీసు నెలకు రు 268 ల వేతనము చొ. సంపాదించు చున్నారు. గుమస్తానుల వలన రాదగుదానికంటె పీరి కేపుకు యధార్థమున నెక్కువ యాదాయము వచ్చుచున్నది. వీరిలోకొందరు స్వతంత్ర వ్యాపారమునకు ప్రవేశించి చాల వాగువడిరి. ప్రతియేద్యమును కొనసాగుటకును ఏది యభ్యర్థకుమో అట్టిపథకము పోషకము మి ప్రతిష్టాపనకు లేక పోయినను, ఇందుకృతార్థులైన విద్యార్థులకు వేతనంతటను ప్రోత్సేహద్యోగములలోనే కాక ప్రభుత్వోద్యోగములలో కూడ మంచిమంచి వకవులు లభించుచున్నది. ఈ ప్రతిష్టాపనయొక్క యధోదేశ్యమును ప్రజాసమ్మతములగుటచే ఇదికడుంగడు ప్రశంసనీయును. కీర్తిమలైన సర్వతరకావాధ పాలితుగానును సర్వరకవిహారి ఘోషగానును విద్యార్థులకు సార్థ మొసంగిన యభ్యుదారములగు విరాళములను చూచి ప్రతి బెంగాలీయును గర్వపడవలసియున్నది. ఈ బెంగాలు టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటు కలకత్తా మాజీకోలానుందరి పంచ బటినిల్లాలో జరుగుచున్నది. అత్యుత్తమము శత్రిక.

ఈ నురించి విడిచిపెట్టి ఇంకో నురింపు చున్నామంటే అర్ధంలేనివాట మరణంలే ఏమిటో తెలియక మతిలేనివాల్లా లాగు కాలిబంతులు లాగగంటు లేస్తాడు. అసలు దెలిసిన వాడి కాభేదం లేనేలేదు. అన్ని మతాలు అందుకు మార్గాలే అని గ్రహించిన మహాత్ముడికిమారాము క్లెండుకు? "ఏమకంటా వున్నా ఈశ్వరుణ్ణి చూడాలనే దీక్షవుంటే భగవంతుడు కనుబడి తీరుతాడు. ఆ దీక్షలేని వాల్లెన్ని మతాల్లాగలసివా ఏమీ లాభంలేదు. మతం విడచిపెట్టవలసిన జనవిమాత్రం లేనే లేదు" అని రామకృష్ణపరమహంస శేగంటపాయించి చెప్పాడు. అయితే మతాల్లాకలనేవా క్లెండురూ భగవంతుడు కోసం కలియడంలేదులేండి. గార్లపాలారబ్బాయి వ.కాయన గంజాం జిల్లా ఛార్మి పురం లో మూ డోక్లా ముగా చదువుతూ శేలపుల్లెత్తిని చూడారికి బరంపురం వెళ్లి రెన్నాల్లండి అమాంతంగా అంతులేకుండా పోయాడట. అతడిఅన్న వికాఖకట్లాన్చి అక్కడికివచ్చి ఆవోకితీస్తే ఆ అబ్బాయి అనంతపురంజిల్లాలో హిందూపురంలో వకపాద రిగా రింట్లో వున్నాడని తెలిసింది. ఎక్కడి న గం పురం ఎక్కడి హిందూపురం? ఏలాగు ఎని రొచ్చాడో ఎవరికి తెలియదు. అలాహలో అని అన్నతల్లి పుగెరుకోస్తా వన్న మట్టుకోకు నామూకాకి అని మేజిస్ట్రేటుగా రన్నారట. పాదరిగాని తల్లి బలియాలి కే కళ్ళో చూడడం మార్చిమే గాని గడవదాటేందుకు పిల్లడన్నాడు. అంతే చాటునని ఆయిల్లాలు ఆబంగళాకెల్లి బాబూ తిండిరారా అనికంటికి కడివెతుగా రాగాలు వెట్టిలే దొరగారివంక తొంగిమాస్తూ పెరిగిబాగులబ్బాయి తల్లికి వేదాంతం చెప్పడం ఆరంభించాడట. అమాటలన్నీ అంగుట్టిచివరచేసా? అట్టే తుదిరిందా ఏనుజ్ఞానం.

మాల్టా పరీధానోపాధ్యాయుని హత్య కేసు
కలకత్తా, జూలై 19:— ఈ హత్య కేసులో చూడాయి మహేంద్రపాథ దాను నిర్దోషియని ప్రాశ్నితము (అసెస్మెంట్) అందనును ఏకగ్రీవముగ నడిచిరి. ఈ నెల 29వ తేదీ తీర్పు చెప్పబడును.

రాజప్రతినిధి సందర్శనము సన్మాన క్రమము.

రంగూను, జూలై 19:—రాజప్రతినిధి గారు రంగూనులో నిజువదలచిన 5 దినములందును ఈ క్రింది విధమున సన్మానములు జఱుగునట్లు సన్మానోత్సవ సంఘమువాడు ఏర్పాటుచేసిరి.

మొదటి దినము.

రంగూను ప్రవేశము, సన్మానకర్త సమర్పణము మధ్యాహ్నము శ్రీవారు మోటారుబండిలో పాతకాలా నుండియు తడితరమందిరముల మార్గమున దొరతనమువారి భవనమునకు బోవుట, ఉధ్యాన్నము దొరతనమువారి భవనమున తోట విందు.

రెండవ దినము.

ఉదయము, డేగ్ వెగోదాని దర్శించుట, ఉధ్యాహ్నము వ్యాయాన క్రిడల కుందెములు.

మూడవ దినము.

ఉదయము జూబిలీ హాలులోని చిత్రకళా ప్రదర్శన కాలను దర్శించుట.

చాలగవ దినము.

ఉదయము పోర్టు ట్రస్టు పనులు, మున్నగు పారిశ్రామిక సాధనములను దర్శించుట. ఉధ్యాహ్నము చిత్రకళా ప్రదర్శన కాలను సక్రమముగా తెలుచుట. సాయంకాలము రాయల్ సరోవరములందు వడపందెములను దర్శించుట.

విడవ దినము.

రంగూను వడలుట.

రైలు వే ప్రమాదము.

గట్టు తెగుట.

లయల్పూరు, జూలై 19.— చికోకిమల్లకో, క్వీల్లా సతారాలకు నడుచు 13-4, 13-9 మైలు ప్రంభములకు నడుచు రైలుగట్టు తెగింది రాత్రిపూట ప్రయాణికులకు శత్రోక మార్గమున తీసికొని పోవుట కష్టముగానున్నది. ఇచ్చట ఇనుపదారిని బాగుచేయుటకు ఇంజనీరులకు వాపరిపింతి వ్యవధియు దుకట్టు లాహోరు లయల్పూరు, లాహోరు షోర్కోటలకు నడుచు ప్యాసంజకు (బండ్లు వచ్చు బండి పోవుబండి) 2 మాత్రమే ఏర్పాటు చేయబడినవి. మూడు దినములకంటె పనులు పూర్తి కాకాలకు తెలియుచున్నవి.

లయల్పూరు లంచపు కేసు.

లాహోరు, జూలై 19.—లయల్పూరు సెషన్సుకోర్టు గుమాస్తా మహమ్మదుద్దీన్ అనునతడు లంచము తీసికొనెనని కేసురాగా లయల్పూరు స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగారు విచారింపి అతనికి 2 సంవత్సరముల జైరుకు రు 190 జూల్మానాయను విధించిరి. గుమాస్తా అప్పీలుచేయగా ముఖ్యన్యాయస్థానమున సర్ డొవార్డు జాన్సన్ గారును న్యాయమూర్తి బ్రాడ్వేగాడు నీ అప్పీలు విచారింపిరి. 1918-న నంబరం మే 22-న తేదీ జనానా అను నతడు తనతమ్ముని హత్యనుగూర్చి నెవ న్నుకోర్టులో కేసుచేయగా ముద్రయలను బంధించునట్లు చేయుటకు అప్పీలుదాడుడు జనానాగడ్డనండిరు 190 లు లంచముతీసి కొనెను. హత్యచేయబడినవానికొడుకు ముత్తలి అనునతడు లంచముచ్చుటకు 200 రూ॥ల అక్కుచేసెను

అప్పీలుదారు తరపున అనరవిలు మహమ్మదుషేఫీగారు వాదించిరి. ఈ అక్కు తీసికొనిన సొమ్మును జనానా మన్న గువార్డు తకు పాతవుటను, తన ప్రిడవలకుకు వినియోగించి యుండవచ్చుననియు, అక్కు నిచ్చిన వాని తెక్లయందు ఆ ప్పునిచ్చినట్లు చూడబడియుండ లేదనియు, పోలికవ్యాపను తరపు సాక్ష్యమునందు అనేకములగు నోపములు గలవనియు చెప్పిరి.

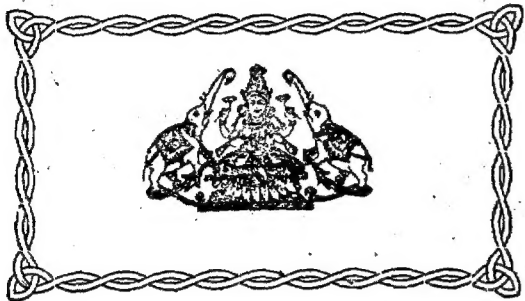
న్యాయమూర్తయి అప్పీలు నంగీకరించి అప్పీలుదారుని విడుదలచేయుట కాజ్ఞాపించిరి

తిరుచానూరు వార్తలు:— స్పెన్సర్కోట సర్కూలు ఇన్స్పెక్టరు రామచంద్రరాజుగారివై 341, 342, 352, 352 నెక్ వనుల ప్రకారము నేరము మోపుదలచేసే యొక కేసు రాగా న్యాయాధికారికేను కొట్టివేసెను. హైకోర్టువారు 352 నెక్ వనుల ప్రకారము నేరము మోద్దయి మైనులు జరుపరలసి యున్నదని తిరిగి కేసు మైలుచేయుటకు త్రిప్పిచేసిరి.

విషయానుక్రమణిక.

జాబులు	2
ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము, ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల	3
వింతలు—విశేషములు,	4
ప్రధానవ్యాసము	
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల	5
రాజమండ్రి కళాశాల	6
లిట్టు	7
విరోధా మహా సంగ్రామము.	
విశేషకంఠివార్తలు	8-9
దేశీయకంఠివార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రాములు	11-12
కృతాంతశేఖరి	18

ఆంధ్ర వత్తిక

1916 వ సం॥ జూలై నెల 20-వ తేది

గురువారము.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల.

ఆరవ వార్షికోత్సవము.

మానవస్వభావము కడుచిత్రము. అతి చంచలము. దురాచార్యము. దురవగాహము. ఒకనికి ప్రాచీనము ప్రమాణము; నూతనము అప్రమాణము; ఇంకొకనికి ప్రాచీనము నింద్యము; నూతనము పూజ్యము. వేరొకనికి ప్రాచీనము కృతయుగము; నూతనము కలియుగము. మరుజల సకల సంస్థానము భావములు ద్వైధభావ ప్రయుక్తములు. ద్వైధభావము పోయి స్థిరభావము గలుగుట కర్మయోగమునకు మార్గమగును. మరుజలను స్థిరపంకల్పము గలిగినపుడు మాటలు మహా మంత్రములగును. భావములు కార్యము లగును. ఆదర్శములు ఫలము లగును. స్థిరసంకల్పము లేనపుడు మాటలు భావములు ఆదర్శములు నిష్ఫలము లగును. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల ఆరేండ్లను మునుపు ఆంధ్రదేశోద్ధరణమునకై ముచిలీపట్టణమునందు స్థాపించబడినది. స్వార్థత్యాగులు దేశభక్తులు దేశారాధనమును జేయుటకై కంకణమును గట్టుకొని. జాతీయభావమును వికసించజేయుటకై విద్యను నూతన పద్ధతులను నేర్పుటకు నిశ్చయించిరి. జాతీయ వికాసమునకు స్వభావ స్వయతము స్వధర్మము సాధనములని గ్రహించిరి. జాతీయతత్త్వము ననుసరించి విద్యను గొంపుటకై 1910 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 21-వ తేది నుంచి పట్టణమునందు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల స్థాపితమైనది. కోవల్లి హనుమంతరావుగారు వారి జీవితమును జాతీయ కళాశాలకు వినియోగించుటకు సమకట్టిరి. కొనసీతారామరావుగారు, చిల్లరికె శ్రీనివాసరావుగారు మొదలగు విద్యాభిమానులు స్వల్ప వేతనములను గైకొని విద్యను నేర్పుటకు బూసిరి. జాతీయ కళాశాలా నిర్వాహకులు విద్యా ప్రవృత్తియగు

నూతన మార్గము నవలంబించిరి. విద్యాశిక్షణమునకు విజ్ఞాన వ్యాసనమునకు మాతృభాషవలె వరభాష సాధనము గాదని గ్రహించి ఆంధ్రభాషా ముఖమున విద్యను గరప వారంభించిరి. జీవవికాసమునకు జ్ఞానమువలె కర్మలను సాధనము లని గ్రహించి సాహిత్యముతో కర్మవృత్తులను విద్యా శిక్షణవిధానమునందు జేర్చి జ్ఞానేంద్రియములను కర్మేంద్రియములను వికసించజేయ నుద్ద్యమించిరి. విద్యార్థులకు నీతి మతధర్మములు బోధించి ప్రాచీన వార్య విజ్ఞానమునందు విశ్వాసమును గలిగించిరి. ఆంగ్ల భాషను రెండవ భాషగా నేర్పుట కేర్పాటుజేసిరి. విద్యార్థులకు వసతి గృహములు నిర్మించి గురుకుల వాసమునందువలె గురు శిష్యులు తిండి బిడ్డలవలె మెలగ నుకరమిచ్చిరి.

ఇప్పుడు ఆరవతరగతి వరకును విద్యను సులభముగా నేర్పించుచున్నది. ఇంతవరకును కళాశాల పోషణమునకై వేసినచందాల మొత్తము 1,50,000 రూప్యములు. అందు వ నూలు ర మార మి లక్షరూప్యములు. వసూలైన సామ్యులు: రూ. 61,000 కట్టడములకు యంత్రశాలలకు యంత్రాద్యవకరణములకు వినియోగపడినది. రూ 5000 బ్యాంకులందు నిలువయున్నది. రూ 30,000 స్థిరాస్తి రూపమున నున్నది. వసూలు కావలసిన చందాల మొత్తము రూ. 30,000 అందు వసూలు గాదగని మొత్తము రూ. 8000. పంచత్సరమునకు కళాశాలను పోషించుటకు రహారము రూ. 20,000 లు అత్యవసరవ్యయము. ఆ వ్యయమునకు గల ఆదాయము పాలకు లిచ్చెడి స్వల్పమైన ఉపాయనము; చందాలు, స్థిరాస్తి నుండి వచ్చెడి రూ 1500 లు, విద్యార్థులజీతములు. గతసంవత్సరపుటాదాయము రూ. 20,000 వ్యయము రూ 25,000. వ్యయమునకు తగిన ఆదాయము లేనపుడు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు శుభస్థితి గలుగుట దుర్లభము. కొనసను స్వార్థత్యాగవరాములు లైన జాతీయ కళాశాలా నిర్వాహకులు వారు పూనిన పనిని నిర్విఘ్నముగా నిర్వహించుట ప్రశంసనీయము.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలవలన దేశమునకు గలిగిన యువకృతి విద్యార్థుల పరిచయమువలన విదిత మగుచున్నది. కడచిన ఆంధ్ర షహసభల యందు స్వచ్ఛంద సేవకులుగ నియమితులైన జాతీయ కళాశాలా విద్యార్థులు కనుపరచిన దేశభక్తి భాషాభిమానము స్వధర్మార్పరక్తి కళాశాలవలన దేశమునకు గలుగుచున్న ప్రయోజనమును సహస్రముఖముల చాటుచున్నవి. విద్యార్థులు పాడిన— పంచదేమాతం—జాతీయగీతమును చెప్పిన యువకుల ద్వాక్యములను వినినపుడు జనుల కహర్షమైన యానందము పరవశము ఉత్సాహము గలిగినది. యావనులందు మూర్తిభవించిన భక్తి విశ్వాసము ఉత్సాహము కార్యపరతంత్రత దేశభక్తియమునకు జాతీయ వికాసమునకు ప్రాణములు. జాతీయ కళాశాల యందు ప్రాచీనతరులకు సంయోగ సౌర్యమిది. వేద నాదములకు యంత్రధ్వనులకు కూడి కలిగినది. భౌతికవిద్యలకు ఆధ్యాత్మికవిద్యలకు సమావేశము గలిగినది. భావములకు క్రియలకు కలియక గలిగినది. జాతీయ వికాసమునకు సాధనము లైన కార్యక్రియములను నారాధించుటకు యథాశక్తిని ప్రయత్నములు చేయుచున్న

వి. కాని యాంధ్రదేశమునందు జాతీయకళాశాలా భృదయమునకు దగిన పోషణము దుర్లభ మని గోచరమైనది. ప్రజలకు కళాశాలపట్ల వారంభము నందుగల యభిమాన మిప్పుడు తగ్గినది. రానురాను చందాలు వసూలులు తగ్గుచున్నవి. ఆరంభసూర్యము దాక్షిణాత్యుల లక్షణ మని పురాణప్రసిద్ధము. విద్యాశిక్షణమును ఆంధ్రభాషయందు జేయువలయు నని యుపదేశించువారు గలరు. కాని యాచరించువారు లేరు. తమ పిల్లల కాంగ్లవిద్యను నేర్పినను ఉపన్యాసకులు ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధికై ద్రవ్యసహాయమునైనను చేయవచ్చును. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము గావలయు ననియును నయ్యది నూతనపద్ధతుల నవలంబించి స్థాపితము గావలయు ననియును వ్యాఖ్యానము చేయువారు గలరు కాని సాహసించి యవ్వనమైన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకు దోడ్పడువారు కనుపించరు. ఆంధ్ర మహాసభ యును పాలక పోషితమైన విశ్వవిద్యాలయమునె యాకాంక్షించుచున్నది. ప్రత్యేక లక్షణలక్షితమైన విశ్వవిద్యాలయము నాకాంక్షించుట లేదు. ఆంగ్లవిద్యాప్రభావమువలన గలిగిన సమ్మోహము పోపుటకు దేశభాషలందు విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించుటకు మించినసాధనము లేదు. ఆ విశ్వవిద్యాలయములందు కృతార్థులైన వారలకు గవర్న మెంటుకును దొరకకపోయినను ప్రాథకము గలుగకపోయినను గౌరవ హాస్యమైనను జాతీయ నిర్మాతలను గౌరవము యుగాంతరమునందు గలుగగలదు. కళాశాలానిర్వాహకు లీయాదర్శప్రాప్తికై పని బూతుటయును ఆంధ్ర దేశభాషాభిమానులు భాషాభిమానులు తమ వివేకమును సంపదలను నీయాదర్శ ప్రాప్తికై వినియోగించుటయును పరమధర్మము. ఆ సంకల్పము సంప్రాప్తమై, యువకులకుపరీక్షలందు ఘోషతగ్గును. విజ్ఞానము వ్యాపించును. శుభంబులు గలుగును. ఆంధ్రదేశవాసు లందఱును జాతీయ కళాశాలా పోషణము మాతృపూజ యని గ్రహించి మాతృదేవత నారాధించి కామితార్థములను బడయుదురు గాత!

ఈ ప్రతిష్ఠాపనము ౧- ఆరవ సాంవత్సరికోత్సవ మత్సంత వైభవముతో నిన్ను జరుపబడినది. గౌ. శివస్వామిశర్మగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. శివస్వామి అయ్యుగారు జాతీయ వికాసమునకు విద్యాశిక్షణము జాతీయలక్షణలక్షితమైయుండు యవసరమనియును సేవాపరాయణులైన జాతీయకళాశాలా నిర్వాహకులు ప్రశంసాపాత్రులనియును జాతీయ కళాశాలాభ్యుదయము శ్రేయోహాయక మనియును వారికి సహజమైన వినయభావముతో విశేషవరచిరి. కార్యవిధానాక సభ్యులును, విశ్వవిద్యాలయమునకు సాధ్యులును నైన శివస్వామి అయ్యుగారు సాంవత్సరికోత్సవ సమయమునందు సభాధిపత్యమును నిర్వహించుట వారికిని కళాశాలకును గౌరవప్రదము. శివస్వామి అయ్యుగారికి గల జాతీయభిమానము విద్యాభిమానము వ్యక్తమైనది. జాతీయ కళాశాలా నిర్వాహకుల కధికారులపట్ల గౌరవము విదితమైనది. మన దేశమునందు నిర్ణయపడవలసిన సమస్యలలో మొదటి సమస్య ప్రజాధికారుల సహచర్యమని ప్రాజ్ఞులు గ్రహించిరి. అధికా

దులు ప్రజలు గలిసి పనిచేసినపుడు మన ప్రయత్నములు సఫలములై దేశభక్త్యదయము గాగలదు. అన్ని విషయములందును అధికారుల వాసన గట్టిక పోవుట గాని ప్రజల తలంపులు పనికి రాకుండుట గాని శుభ పదము గాదు. మహా సంగ్రామ మధి కాదుల దృక్పథమును కొంచెము మార్చిన దని శివస్వామి అయ్యగారు జాతీయ కళాశాల వల్ల నాపిన సామర్యతవలన గ్రామ్య మగుచున్నది. ఈ దృక్పథము సుపూర్ణముగ మారి పాలకులు జాతీయసంస్థావనల యందు సంపూర్ణాభిమానమును జూపిడి కాలమును భగవంతుడు ప్రసాదించు గాత!

భూస్వాతంత్ర్యముల దాఖలా.

II

సర్వేల్యాండు రికార్డుల కమిటీవారు వెంటనే పరిష్కారమైన భూస్వాతంత్ర్యముల దాఖలాలెక్కను పెట్టవలయునని సిఫార్సు చేయలేదు. ప్రస్తుతము ఇతర కారణములతో నుండునంత వను గ్రంథము ఇచ్చట అక్కరలేదనియే అభిప్రాయపడినారు. అన్ని భూములకును సంబంధించిన సర్వేక్షిక విషయములకు వివరించుట నేడు చేయలేకన జని కాదనియు తెలిపినారు. కాని ఎన్నటికైనను ఈ రాజధానిలోను ఇతర రాజధానులయందువలెనే సమగ్రమగు లెక్కలను సిద్ధముచేయక తప్పదని మాత్రము స్పష్టపరచినారు. ఈ కమిటీవారు వివరింపవలసిన విషయములు కరిమితులు. వీరు రెండు ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పవలసియుండెడిది.

- 1. ప్రస్తుతపు రివిన్యూ రిజిస్టరులు నిజపరిస్థితులకు తెలియజేయజేయుటకు ఎక్కడ ఉపయోగపడు లగునట్లు చేయుటకు అవలంబించవలసిన పద్ధతి ఏమి?
- 2. ప్రస్తుతము ఇన్వెంటరీయందు పట్టాల పద్ధతిని వాడుకనకు వచ్చునా?

ఈ రెండు విషయముల నాధారము చేసికొని మే కమిటీవారు తమ యభిప్రాయము సంతయు ఇచ్చినారు. ప్రభుత్వమువారికి భూమిశిస్తు వసూలగుట కష్టముకాదని ఇదివరలో వ్రాసితిమి. కష్టము కాదు గాని పరిస్థితి మాత్రము క్లిష్టమైనది. శిస్తు ఇచ్చుకొను జవాబుదారి శాస్త్రప్రకారము ఎవ్వరికిని వారికి లేదు. ఎవ్వడు భూమికి ఖాయందో అతడు మాత్రమే అట్టి జవాబుదారి కలవాడై యున్నాడు. 1802 వ సంవత్సరపు 26వ రెగ్యులేషను ఈ విషయమును స్థాపించుచున్నది. అయిన మేమిదివరకు వ్రాసిన కారణములనుబట్టి భూమిఖాయందు తెలుచు కష్టమైపోయి యున్నది. కొన్ని కొన్ని సందర్భములలో డ్రెగ్లాటు రిజిస్టరులో చచ్చిపోయిన వానివేరు ఉండును వచ్చుచున్నది. గ్రామపు లెక్కలలో గాని పట్టాలలో గాని మరి ఇతర రివిన్యూ కార్య గ్రంథములలో గాని భూమి ఎవ్వరి యనుభవముగ నుండునదియు నమూనగుట లేదు. డ్రెగ్లాటులోని ఖాయందుపేరు రిసెటర్లొకరిచే సామాన్యముగా మారుచున్నది. అంతదనుక ఎన్ని నిచిత్రములయినను అందుగో కానవచ్చుటకు తావున్నది. కాబట్టి గ్రామ కరణము అనుభవము నుండునై తుపేరు స్వంతముగా వ్రాసి పెట్టుకొని యోజ్యులకము పెట్టుకొనియో కన్ను వనూర్లు చేయించున్నాడు. శిస్తువసూలుకు రణము ఈ రీతిగా ముఖ్యధార మెందునవలన వైఅధికారులకు అతనిపై ఎక్కువ శక్తి లేకపోవుచున్నదట! అతడు తేకున్న విషయములను వసూలుచేయుననినదియు పై అధికారులకు తెలియదట! అందులకు అతడు తప్పు చేసి కనుకతనిని తన చేయవలసినంత అవకాశమున్నను వైఅధికారులు ఆతనిని ఏమియు చేయలేనిస్థితి ఏర్ప

డుచున్నదట! కమిటీవారు చేసిన ఈ ప్రయత్నము కొంచె మతిశయోక్తిగా నంగీకరించినను సంగీకరింపవచ్చును. నిజములేని అతిశయోక్తి మాత్రము కాదు. గట్టిగా పట్టి పరిశీలించినయెడల భూమిశిస్తు వసూలునకు క్రింది అధికారులచే అవలంబించబడు పద్ధతులు సామాన్యముగా శాస్త్రమునకు విరోధములును జలుముతో కూడుకొనినవియునై కాస్తం పక తప్పవు. భూమిశిస్తుకు ఫలానివాడు జవాబుదారి యని గట్టిగా చెప్పటకు రానవ్వకు భూమి ఖాయందు ఇట్టివాడు అని విశదముగా తేలనవ్వకు వసూలు జలుము లేక సాగజాలదనుటకు విదర్శనములు చూపవలసినదని లేదు. ఈ రాజధానిలో ఖాయందు తెలిసినప్పటికిని కష్టము లున్న వని సర్వేల్యాండు రికార్డు కమిటీవారు నిరూపించినారు. ఇచ్చట పట్టాలలో భూమిఖాయందుపేరు తప్పు ఇంకొకది పేరు ఉండుట లేదు. న్యాయానుసారముగా నాలోచించినయెడల ఈ పట్టాదారే భూమిశిస్తు చెల్లించవలసి యుండును. అనేక సందర్భములలో ఇతడు భూమి అనుభవమునం దుండుటలేదు. ఖాయందు భూమిని గుత్తకు ఇచ్చివేయు చున్నాడు. గుత్తదారు శిస్తు చెల్లించు చున్నాడు. ఇట్టి గుత్తదారులు కొన్నికొన్ని ప్రాంతములలో రమారమి శాశ్వతమైన వారున్నారు. మరికొన్ని ప్రాంతములలో తరుచు మారుచుండువారున్నారు. ఇది యొకసందర్భము. భూస్వామి తనభూమిని ఇంచుమించు శాశ్వతముగా తంఖాలు మున్నగునవి పెట్టుటయుకలదు. అట్టి యవ్వకు అనుభవము తన ఖాదారునకు నుండును కాని భూస్వామికి నుండదు. భూస్వామిని శిస్తునకు జవాబుదారి చేయుట న్యాయము కాజాలదు. అయిన ఈ రాజధాని పట్టాపద్ధతుల ననుసరించి యిప్పటికిని భూస్వామియే శిస్తుకు జవాబుదారి యగుచున్నాడు. ఈ పరిస్థితి లన్నియును క్లిష్టపరిస్థితులు. భూమి, పంట ఉన్నంత కాలము ప్రభుత్వమువారి ప్రతిష్ఠ కలిగినయంత దనుక శిస్తు వసూలు కాకపోదు. కాని వసూలగు విధమునకును శాస్త్రోక్తంబగు విధానములకును సంబంధముమాత్ర ముండదు. అట్టి సంబంధము లేక పోవుట ప్రజలకు శ్రేయోదాయకము కాదనుట ఇదివరకే వర్ణించితిమి. సర్వేల్యాండు రివిన్యూ కమిటీవారు ప్రభుత్వము కిట్టి శ్రేయోదాయకము కాదనుటకు తెలియపరచినారు. భూస్వాతంత్ర్యముల దాఖలాలెక్కలను నాటికి నాటికి స్పష్టతను స్థితియందు పెట్టకపోవుట ప్రభుత్వాధికారులు ధర్మవిరోధ మొనర్చుటయై యున్నదని నొక్కి చెప్పినారు. ఈదృష్టిపథము సంగీకరించి క్రమముగా సమగ్రమగు లెక్క ఏర్పడుటకు ఇప్పటి 'ఏ' రిజిస్టరును అనగా డ్రెగ్లాటును, చితా, పట్టాలును సంస్కరింపబడవలె ననియు మార్పుల రిజిస్ట్రు రొకటి క్రొత్తగా నేర్పడవలె ననియు గ్రామ పటమును భూముల పటములును ఈ లెక్కలతో గూడ తేరి భూస్వాతంత్ర్యముల దాఖలాలెక్కలుగా పరిగణింపబడవలె ననియు ఇట్టి లెక్కల వరం పర ఏర్పడుటకు కొన్ని శాసనాధికారములు ప్రభుత్వమువారు సంపాదించవలె ననియు కమిటీవారు తీర్మానించినారు. సివిలు రిజిస్ట్రేషను రివిన్యూ శాఖల సంబంధములలో జరుగవలసిన మార్పులను గూడ వివరించినారు. మరియొకనా డీ విషయములు విచిన్మింపబడగలవు.

రాజమండ్రి కళాశాల.

రాజమండ్రి కళాశాలాధ్యక్షుల 1915-16 వ సంవత్సరపు కార్యనివేదకము మిక్కిలి చిత్రాకర్మకముగా నున్నది. అందులో విద్యాశాఖలోని చిత్ర

ములు, విశ్వవిద్యాలయ చిత్రములు, పోలీసుశాఖా చిత్రములు, ల్యాంకు అక్విజిషను చిత్రములు, వర్గ చిత్రములు ఇన్ని చిత్రములు ప్రదర్శితము లయి యున్నవి.

కళాశాలలో పనిచేయు సహోపాధ్యాయులు ముప్పులు కాయము నిబ్ అసిస్టంటు ఇన్ స్పెక్టరు లట! నానోదా ఏమో అది. చేయుపని యేమో కళాశాలలో విద్య నేర్పుట. విద్యాశాఖలో ఇట్టి వర్గాలులు బహు. సామాన్యములు. టూనప్రదర్శనాగారాధికతి లలితకళా విద్యాల యాధ్యక్షుడుగా పనిచేయుచుండును. గణితవండితుడు ఖనిజ శాస్త్రముపై ఉపన్యాసము లిచ్చుచుండును. ఇట్టి వివరిము తగదని కూర్చోగారు చల్లనిరీతిని సూచించినారు. సహోపాధ్యాయులు ఆక్రమించు హోదాయును వారు ఉండు వృత్తియు అంగీకృతమగుట మానసిక తృప్తి కనుకూలముట! శాఖావసరము లెంత త్వరగా సందిచ్చిన సంతృప్తరగా శాఖాధికారులు అంగీకారమును ప్రకటింపవలెనట! ఈ సలహానువిద్యాశాఖాధికారులు నిరంతరము జ్ఞాపకముచేకొనిన నెలమిలు!

రెండవతరగతి అనగా ఇంటర్మీడియేటు రెండవ సంవత్సరపు తరగతి తెగపెరిగిపోవు చుండినదట. కళాశాలలో తావే ఉండలేదట. ఇప్పుడు రెండవ సంవత్సరము తప్పివారు మరియొక మారు కళాశాలలో చదువ నక్కరలేదనినాగు కదా! కాబట్టి బరువు తగ్గునట. కూర్చోగారు పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్ర రసాయన శాస్త్రము లభ్యసింపవలసిన మూడవ ఏడాది విద్యార్థులను తరిమివేయకుండురు గాక యని కోరుచున్నాము. బరువు తగ్గు ననుట నిజమే యట గాని అయినను స్థలము మాత్రము లేదట. చిన్న తరగతులకైనను తగినన్ని గదులు లేవు. ఫలాహారపు గదిలోను ఇతర స్థానములలోను కొందరు ఉపాధ్యాయులు తరగతులు పెట్టుకొని కాలము గడపుచున్నారు. ఇది చిత్రమే కదా! కాని ప్రభుత్వమువారి సంగతిని గమనించినారుని వ్రాయుచున్నారు. కూర్చోగారు పెరిగించిన సంగతులు స్పష్టములు. వెరుకటి సంవత్సరముకంటె నిరుకు మొనటితరగతిలోనికి సంఖ్యలు తక్కువ చేర్చుకొనక విధిలేక వచ్చినదని తెలిసినారు. అందువలననే విద్యార్థుల సంఖ్య 13 మాత్రముచే హెచ్చు అచ్చట నిలిచిపోయినది. గమనించుట మాత్రముతో పని నాపక ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్తగా పనులు సాగింపవలసి యున్నారు. రాజమండ్రి కళాశాలను తక్షణము పెంచవలసి యున్నారు.

పరిశోధనముల విషయమునను కూర్చోగారు చక్కని యంకెలనే యిచ్చి యున్నారు. ఇంటర్మీడియేటులో వారి కళాశాలలో నూటికి 37.3 వంతున కృతార్థు లయినారు. రాజధానిని అంతటిని ఆలోచించి ఈ కళాశాల నాలోచించినయెడల ఫలము బాగున్నదని సంశోషింపవచ్చును. కాని కళాశాలాధ్యక్షు డిచ్చిన మరికొన్ని యంకెలను ఆలోచించినయెడల మన విశ్వవిద్యాలయపు కర్మశత్రువులు బయటపడగలదు. ఈ కళాశాలనుండి అపజయమందిన అభ్యర్థులు 63. ఇందులో 11గురు బయటి యూల్స్లో పరీక్షకు పోయిరి. అభ్యర్థులకు వారి సంగతి తెలియలేదు. మిగత 52 రిలో 18గురు ఒకే విషయమున పడిపోయినారు. అందులో 16 గురు ఒక్క ఆంగ్లమున మాత్రము పడినారు. ఇది కళాశాలాధ్యక్షులు సూచించినారు. విద్యాశాఖాధికారులు ఈ యోజు మిక్కిలి యెక్కువ యను

THE GREAT WAR.

General Haig's Appeal to Workers.

STEAMER'S PLUCKY FIGHT WITH SUBMARINE.

Allies' Artillery Preparation: A Vivid Description.

RUSSIAN ADVANCE IN THE EAST.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Three Allies' Steamers Sunk.

LONDON, July 19. The British steamers "Wilton Hall" and "Evangelistria" the Italian steamer "Anglo", and the French steamer "Vill De Rouen" have been sunk. The crews of the "Anglo" and the "Wilton Hall" have been landed at Lo Algiers.

More Steamers Sunk.

LONDON, July 19. The British Steamer "Euphorbi" and the Italian "Sirra" have been sunk. The British steamer "Virginia" and three smacks have been torpedoed. The Captain of the "Virginia" and forty-seven others, including ten wounded, have been landed at Malta. The Chief Officer is missing, and one man was killed.

Steamer's Fight With Submarine.

Captain's Stirring Story.

The Press Bureau states that the Captain of the British steamer "Leocq," 3,419 tons reports that on June 18th a submarine opened fire at a distance of four miles rapidly closing in. We opened with our gun and the fifth shot appeared to hit the submarine. The latter kept up a constant fire and a shell pierced our steam pipe. I ordered the crew to take to the boats, leaving three engineers, a boatswain, myself and two gunners. I continued to fire and the twenty-sixth shot got the submarine at the waterline and she disappeared in a cloud of smoke. A French patrol boat came up, and I informed him of the facts and was picking up the men in boats when a second submarine fired at two thousand yards. We narrowly escaped, and we fired three shots, causing the submarine to submerge."

SUBMARINE ATTACKS.

Making Them Increasingly Dangerous.

LONDON, July 19. Dr. Macnamara assured the House of Commons to-day that measures were being taken to make submarine attacks on British shores increasingly dangerous for submarines.

Mr. Tennant Returned Unopposed.

LONDON, July 19. Mr. Tennant has been re-elected unopposed for Berwickshire.

Kitchener Memorial Fund.

LONDON, July 19. The Kitchener Memorial Fund has now reached £35,000.

Sir M. Nathan.

LONDON, July 19. Sir Matthew Nathan has rejoined the Royal Engineers and is associated with the defence of London.

The King's Army.

Congratulations on Continued Success.

LONDON, July 19. H. M. The King has telegraphed to Sir Douglas Haig his great admiration at the continued and successful advance of the troops and conveys the Tsar's congratulations. Sir Douglas replied conveying the Army's thanks for the gracious appreciation.

Sequel to Irish Rebellion.

Many Prisoners Released.

LONDON, July 19. 1174 Irish prisoners, who have been able to establish that they had no complicity in the rebellion, have been released.

Gallipoli and Mesopotamia.

Sir E. Carson's Motion.

LONDON, July 19. Thursday's debate in the House of Commons will be on the motion of Sir Edward Carson that a Select Committee be appointed to enquire into the operations in the Dardanelles, Gallipoli and Mesopotamia.

Post-War Commerce and Industry.

A Committee to Consider British Policy.

LONDON, July 19. Mr. Asquith has appointed a Committee of 17 to consider the commercial and industrial policy to be adopted after the war with reference to the conclusions of the Economic Conference of the Allies and with reference to the following questions:—
The steps necessary to maintain and establish industries essential to the safety of the nation.
The steps to recover home and foreign trade lost during the war and to secure new markets.

The means of developing the resources of the Empire and preventing the sources of supply within the Empire from falling under foreign control.

The Chairman is Lord Balfour of Burleigh, and the Committee includes Mr. Balfour, a Labour representative, Mr. Gosling, Sir Henry Birchenough and Mr. William Hewins, M. P.

A WAR-TIME ELECTION.

Select Committee to Consider Question.

LONDON, July 19. Mr. Herbert Samuel will to-morrow move that a Select Committee be appointed to consider the practicability and desirability of preparing a new register including the representation of those engaged in war and war-work and of conducting an election on that register during the war.

Sir Douglas Haig's Appeal to Workers.

LONDON, July 19. General Sir Douglas Haig's letter to the Trade Union Conference said:—Two idle days might possibly add many months to the war. The pressure against the enemy must not be for a moment relaxed. The troops were eager to maintain it, but a continuous supply of ammunition was vital. Sir Douglas Haig added:—"I am sure this appeal will not be in vain. Let the whole nation forego its holiday till the goal is reached. A speedy and decisive victory will then be ours."

The Trades Union Congress.

The Trades Union Congress has decided to send the resolution regarding the abandonment of holidays to all allied Commanders as showing the spirit of the British workmen.

New Zealand.

THE NAVAL BATTLE.

New Zealand's Gift for Dependents.

LONDON, July 19. New Zealand has subscribed £44,000 for the dependents of those lost in the battle of Horn Reef.

France.

Germans Attack British Positions.

General Sir Douglas Haig's communique says:—The Germans are attacking our positions in the vicinity of Dongueval and Delville Wood. Heavy fighting is progressing.

Germans Again Driven Back.

Successful Belgian Raid.

PARIS.—A communique says:—South of the Somme the enemy renewed attacks against La Maisoncelle. We expelled the Germans from the few houses they still held in Blaches.

The Belgians raided a trench northward of Dixmude, killed most of the occupants and took the other prisoners.

The Allies' Devastating Methods of Attack.

A German Lieutenant's Vivid Description.

LONDON, July 17th.—A German Lieutenant wounded in the fighting on the Somme gives in the "Vossische Zeitung" a description of the Allies' methods and mentions various improvements in military appliances during the war and continues in this respect the Franco-British offensive is the last word. The greedy beast begins eating at the back lines of the German front. The third and second trenches were bombarded with the concentrated fire of unprecedented masses of heavy artillery. To prevent the bringing up of reserves all places up to ten miles behind the front were kept under an incessant fire. The troops supplies going up had to pass through several lines of fire. The plan of destroying the German front necessitated gaining the ascendancy in the air. A large number of massed aeroplanes daily directed the artillery fire. When the incessant fire began a dozen of aeroplanes flew over the German trenches and every second Germans went beyond the lines of bomb dropping. The battering down of the advanced trenches was left almost exclusively to the heavy artillery and the trench mortars. The French have greatly improved the latter and worked them uninterruptingly. Throwing aerial torpedoes they tore up wire obstacles from the ground poles and all and threw them all over the place in a very short time. A greater portion of our trenches has been flattened out. This lasted for seven days. Finally came a gas attack also of an improved kind.

PARIS.—The communique says:—The night was quiet on most of the front. There was heavy artillery fire at Fleury and we progressed by means of grenades near Chapelle Sainte Fine.

Portion of Delville Wood Taken by Germans.

LONDON, July 19. The British communique says:—Enemy collected very large reinforcements for attack against our new

TELEGRAMS.

positions east of Bozentin. After an intense artillery fire the first assault was delivered by dense masses at 5-30 yesterday evening and fighting continued all night being particularly violent in Delville Wood. After suffering very heavy losses the enemy succeeded in recapturing portion of Delville Wood, also in obtaining a footing in the northern outskirts of Longueville. The struggle in these areas is still violent. Elsewhere his attacks including three separate assaults against Waterlot farm completely broke down under our fire. There was no event of importance on the rest of the front.

Germany.

A German Peace League.

LONDON, July 17.—A German league for securing honourable peace numbers 40 members including Herr Ballin and other prominent men believed to be semi-official. The "Muencher Post" advocate preparation of people not to regard war as lost. If territory is not acquired the military situation is not desperate. Frontiers are safe but, the enemy is not subdued.

Germany and Italy.

Anticipation of War.

LONDON, July 18th.—The "Morning Post's" Berne correspondent says German attitude towards Italians in Germany and Belgium has provoked resentment and revived anticipations of a declaration of war.

German Chancellor's Conference.

General War Position.

LONDON, July 19. AMSTERDAM.—The German Chancellor had a five hours conference with party leaders in the Reichstag with the exception of Socialists on the general war position.

Russia.

German Steamer Sunk.

LONDON, July 19. STOCKHOLM.—A Russian submarine has torpedoed the German Steamer "Cylma."

A Great Tactical Success.

Deep Russian Thrust in Enemy's Line.

LONDON, July 19. PETROGRAD.—The hammering given to the Austrians and Germans in the Ostroff, Gubin sector, twenty miles south-west of Lutsk was a great tactical success. The Russians smashed the enemy's front over a width of a mile and penetrated to a depth of several miles. The enemy has been very active here since the Russian thrust at Lutsk.

Captures by Cossacks.

PETROGRAD.—A communique states that the Cossacks, in an impetuous advance from Plastouny, captured thirty-four Turkish officers, 608 Askaris and two machine guns.

Ten Miles of Strong Defences Occupied.

PETROGRAD.—The Russians are driving the enemy across the Lower Lipa and have occupied ten miles of strong defences on the north bank from the junction of Styr and Lipa westward. This is ominous for General Ermolov's army defending the Lipa front. Military experts estimate that there are now only 2,00,000 Austrians on the Russian southern front.

Bulgaria.

Bulgarian Government's Anxiety.

LONDON, July 18.—A General News message from Hague says the Bulgarian Government is anxious about the attitude of M. Chenadiff who commands a majority in the Sobranje.

A New Party in Bulgaria.

The Budapest correspondent of the "Morning Post" states that the popular leader Count Karolti has resigned the Chairmanship of the Independence party and is forming a new party to demand immediate peace.

Co-Operation of Bulgaria.

LONDON, July 19. Bulgarians are co-operating with Germans in the Baranovitchi sector.

Spain.

Railwaymen Agreeable to Arbitration.

LONDON, July 19. MADRID.—The Railwaymen have promised to submit to arbitration and are resuming work.

Africa.

Operations in East Africa.

Tuonza Town Occupied.

LONDON, July 19. General Smuts reports that Brigadier-General Crews on the 14th inst. occupied the town of Tuonza south of Lake Victoria. The Germans fled in a steamer pursued by our armed vessels they left many rifles and supplies and one gun from the Cruiser "Koenigsburg." The Enemy north of Handeri have been driven down Panteani river. They abandoned a field gun.

Belgian Success in E. Africa.

LONDON, July 19. The Belgians have defeated an enemy force south-west of Lake Victoria, capturing seventeen Europeans, many Native troops and large booty. The German losses were severe. The remnant of the escaping enemy was pursued southward.

TELEGRAMS.

United States.

The "Deutschland" Preparing to Steal Out.
"Bremen's" Arrival Expected.

LONDON, July 19.
Baltimore:—The "Deutschland" is preparing to steal out under cover of darkness with a cargo of nickel and rubber. German shippers assert that the arrival of the sister-ship "Bremen" is imminent.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, July 19.
The following telegram, dated the 17th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British further progressed on a five mile front between Polieres and Guillemont. We have driven the enemy back on his third line position and for a time penetrated it, at Fouraux wood north of Bezentin Le grand where a detachment was placed to cover our troops engaged in strengthening and improving our new positions and was then withdrawn. We fought our way to the outskirts of Pozieres and also captured Delville wood east of Longueval and repulsed a strong counter-attack with severe losses to the enemy. Two counter-attacks west of Bezentin Le Petit were also repulsed. A significant feature of the fighting on Saturday was the employment of a small body of Dragoon guards and Deccan Horse who successfully accounted for a detachment of the enemy near Fouraux wood. Two thousand prisoners were captured on the 3rd Guards Division and the commander of a Bavarian regiment with his whole staff. Large quantities of material also fell into our hands. These captured men and material show the violence of our attack and the value of our successes in fighting in which the Prussians Guard the enemy's last resource in times of stress were engaged. British aeroplanes in spite of unfavourable weather did valuable work by derailing a train, destroying three Fokkers and three biplanes and a double engine aeroplane.

South of the Somme the enemy in a surprise attack during fog captured the village Biaches and Maisonette hill but the trench quietly recaptured both.

Before Verdun there was renewed activity the French on the left bank of the Meuse recapturing trenches east of hill 304 and on the right bank making important progress near Fleury. Enemy are intensely bombarding the region about Souvilles Tarnnes, doubtless intending further attack.

The Germans after violent artillery fire made heavy attacks 14 miles north of Baranovitchi but were repulsed with heavy losses. The Prussians counter-attacking gained ground which they have consolidated. The enemy also attacked in mass formation 5 miles south west Baitek Lutsk, but here again the Russians after counter-attacks were able to gain ground and captured 3000 prisoners.

The Italians have carried very strong positions on Borgola Pass, south east Reverett and made marked progress in Tofana region.

The Russians captured the town Baiburt midway between Erzerum and Trebizond and have made important progress on Upper Chorokh. They have also driven the Turks from strongly fortified positions in the south.

From the accounts which are reaching England it appears that the British storming of German second system trenches on the 14th was characterised by quite exceptional dash and by a gallant fury which has hardly been equalled by our troops in any phase of this war. The new armies have been subjected to fiercest test and in offence as well as defence have proved of the finest quality.

Another Cable.

SIMLA, July 19.
The following telegram, dated the 6th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British gained further important successes which are interesting owing to the steady progress made even more than to the extent of advance realised. We considerably extended our gains at the two extremities of the line of attack. On the left we stormed and captured the German second line positions in front of 1500 yards north west of Bazentin le Petit wood and further to the west at last mastered a final defensive work of the enemy at Overlars-la-Preisselle. For ten days desperate struggles had taken place for the possession of this village. The advance of July 14th left it in a salient of British line and exposed it to the converging firing, so its possession became untenable. The whole village is now in our hands. On the right flank, east of Longueval the British still further widened the gap in enemy's second line by capturing the strongly defended position Waterlot farm, 1500 yards northwest of Guillemont. Captured reports of German officers show that the results of the British bombardment were truly terrible and caused devastation in German ranks, a fact also proved by a number of dead bodies found on the captured ground. The total number of wounded German prisoners taken by the British since July 16th is 189 officers and 10,779 other ranks. Captured armament includes 5 eight inch Howitzers, three 6 inch Howitzers, four 6 inch guns, 5 other heavy guns, 37 field guns, 30 trench howitzers, 66 machine guns, many other guns not yet brought in, and numbers were destroyed by our artillery.

The French in Verdun region continued to gain ground before Fleury.

The Russians have achieved another success breaking through the enemy 24 miles southwest of Lutsk and capturing 317 officers, 12,837 men, 30 guns including 17 heavy. The Russians also occupied a fresh series of heights on Transylvanian frontier in the direction of Kirlibaba.

The Italians successfully repulsed heavy Austrian attacks in Upper Posina.

From the letters captured by the French and the British on German soldiers there is abundant evidence of the strain caused by the British naval blockade. There have been serious food riots and great complaints of shortage of meat, butter, milk, sugar and coffee.

Disposition of Property Bill
Mr. Setalvad Appointed Expert.

SIMLA, July 19.
Mr. C. H. Setalvad, Advocate, Bombay High Court has been nominated as expert member to the Imperial Legislative Council in connection with the Disposition of Properties Bill.

Indian Railways.
State and Company Management.

SIMLA, July 19.
Reference has already been made to a letter addressed by the Railway Board last month to the several Chambers of Commerce and other commercial associations inviting opinions on the comparative merits of State and Company management of railways in India. Simultaneously with the issue of that letter a communication was made to the several local Governments and Administrations, and there is no doubt that the result of the correspondence as a whole will be to place the Government of India in possession of the views not only of the commercial, but also of other public interests.

Calcutta.

Malda Headmaster Murder Case.
Assessors Declare Accused Not Guilty.

CALCUTTA, July 19.
In the Malda headmaster murder case, in which the accused Mahendra Nath Das stands charged, under sections 302, 302 34, 302-109 of the Indian Penal Code the assessors declared a unanimous verdict of not guilty. Judgment will be delivered on the 29th.

Bombay.

Bombay Share Market.

BOMBAY, July 19.
A firm tone in the share market is again recorded today with demand for almost all good shares. Centrals were in demand at Rs. 2,800. Colaba Land and Mill shares declined to Rs. 1,335. Swadeshis were firm at Rs. 1,705 and Standards at Rs. 1,450. Fazulbhoys were in demand at Rs. 516 3/4. Indore Malwas at Rs. 317 1/4. Indian Bleaching at Rs. 167 3/4. Madhowjis at Rs. 1,490. Currimbhoys at Rs. 255 and Crescents at Rs. 130. Davids declined to Rs. 467. In Bank shares the Bank of Bombay was steady (ex-div) at Rs. 1,520 and the Bank of India declined to Rs. 72. In miscellaneous shares Bombay Burmahs were in demand at Rs. 925. Tata Iron and Steel ordinary were unchanged at Rs. 167 1/2 and deferred at Rs. 740. Tramways declined to Rs. 272 1/2 3/4 per cent Government paper was quiet at Rs. 76 and small pieces at Rs. 76 1/2 for buyers.

Punjab.

A Trial for Murder.
A Staff Sergeant Charged.

LAHORE, July 19.
On the 24th and 25 July the case of Staff Sergeant Browning, of Ambala Cantonment, who has been committed to the Sessions of the Chief Court by Lieutenant-Colonel Campbell, 1st Class Magistrate, Ambala, under Section 302, Indian Penal Code, for the murder of Mrs. Triver, wife of Staff Sergeant Triver, Head Clerk of the Ambala Brigade Office, will come up for hearing before Sir Donald Johnstone, Chief Judge, and a Jury. Mrs. Triver, was found dead on the 13th April last on the floor of her bedroom, and the death appeared to have been caused by strangulation by human fingers. Her clothing was found to be freshly stained. At the inquest, held next morning, the opinion recorded was that there was no clue to the perpetration of murder nor as to the motive. Subsequently the accused was arrested and committed to the Sessions to take his trial.

Lyallpur Bribery Case.

LAHORE, July 19.
In the Chief Court, to-day, Sir Donald Johnstone and Mr. Justice Broadway heard the third of the series of bribery appeals from Lyallpur, in which Mahomed Din, a clerk of the Sessions Court, Lyallpur, was convicted, under Section 161 of the Indian Penal Code, by Mr. Streckland, Special Magistrate of Lyallpur, and sentenced to two years' imprisonment and a fine of Rs. 190. The allegation was that on the 22nd May 1913 the appellant received a bribe of Rs. 190 from one Jahana in order to use his official influence to secure the conviction of Mathu and others who were under trial before the Sessions Court on a charge of murdering Camana, brother of Jahana. The prosecution evidence was that Rs. 200 was borrowed by one Muttalli, son of the deceased, for the purpose of payment to the appellant through his uncle Jahana and one Ghulam Mahomed, a pleader's clerk.

The Hon'ble Mr. Mahomed Shafi, for the appellant, pointed out that the sum borrowed might have well been spent in engaging a private counsel and in feeding their supporters who came with the deceased's party to Lyallpur for the Sessions Court; that the alleged payment of counsel from the money borrowed from one Pokhar, a money lender, was not supported by the latter's account books; and that there were serious discrepancies and contradictions in the various statements of the prosecution witnesses. He also pointed out that there was on record the evidence of enmity between the appellant's cousin Hussain Baksh and Jahana and that all prosecution attempts to fish for further evidence have failed.

Their Lordships, after hearing the Public Prosecutor, intimated that the appeal had been accepted and directed the acquittal of the appellant.

United Provinces.

Bribing a Sub-Judge.

ALLAHABAD, July 19.
During the enquiry into the conduct of the Sub-Judge of Allahabad it was found that Mr. M. Nand Kishore, Vakil, had been arranged to bribe the Sub-Judge with Rs. 800. Witness advised Sheokant not to

make fool of himself as the money might go to intermediaries. The Sub-Judge's treatment of vakils, litigants and witnesses was harsh and strict. The majority of vakils complained of his severity and would have been glad of his transfer. Mr. Satish Chander Ray, Vakil, deposed his client Sheokant complained to him that he had given Benode Behari Rs. 800 for Sub-Judge, but got it back as the suit was dismissed. Witness told his client that he was lucky in getting it back and he would have been rightly served if it had not been returned. The Sub-Judge's behaviour towards vakils was not generally obliging. Except Sheokant no other client told him he had paid bribe to the Sub-Judge.

U. P. Council Meeting.

LUCKNOW, July 20.
At a meeting of the U. P. Legislative Council yesterday the Oudh Settled Estates Bill and U. P. Gambling Amendment Act were referred to select committees and the Medical bill was recommended to a new committee. A resolution of loyalty was moved by Mr. Chintamani followed by one on the loss sustained by the Empire in the death of Lord Kitchener. Both were cordially supported. The President paid a tribute to Lord Kitchener and referred to the keen interest he took in the administrative questions even outside the sphere of his professional duties.

The Lieutenant Governor left last night for Lansdowne.

Suit Against a German.
Decreed With Cost.

ALLAHABAD, July 19.
In a civil suit by an Allahabad merchant for the recovery of the price of goods sold the defendant named A. F. Smith Schmidt, Guard on the great Indian Peninsula Railway at Harda, pleaded that he was a German subject. The case was called on to-day for the plaintiff to show that there was no bar to such a suit. Mr. Chienne for the plaintiff referred the Court to Section 83 of the Civil Procedure Code and various English Rulings and submitted that it would be travesty of justice, if relief were denied to a British subject against an enemy. The Judge held that there was nothing in the law to prevent such a suit and the defendant German could not be placed on a better footing than a loyal citizen. The suit was decreed with costs.

Mysore.

MYSORE LEGISLATIVE COUNCIL.
The Inspector General of Educations Remarks.

BANGLORE, July 19.
Mr. Shama Rao, continuing his remarks on compulsory education, alluded to the feeling that existed on the Brahmin and non-Brahmin question, and said that in the matter of employment in public service their consideration was to find the best man irrespective of the section or community to which he belonged. He observed that it was impossible to keep down any caste, and pointed out that various incidents in Indian history had amply proved it. He thought it best that by all means they should unite in encouraging and helping non-Brahmin communities to come forward and get on well in public services and elsewhere.

Dewan Bahadur J. S. Chakravarti, replying at length to the remarks on the budget, justified the contribution of the State to the Indian Institute of Science and said that the Institute has been of the greatest possible help to the Government especially in regard to industrial activities in the State. He alluded to the suggestion to discontinue the post of the Director of Industries, and said that he was always in favour of retrenchment, but in this case he was against it. He pointed out that all Indian provinces one after another were appointing directors of industries and he was of opinion that one with expert knowledge on industrial and commercial questions must be at the head of the department to promote the growth of industries in the State. He touched on all points raised by one or other member and explained at length the Budget figures relating to them.

At the Legislative Assembly Mr. K. S. Chandrasenkara Iyer, Second Councillor, referring to the question of the separation of judicial and executive functions, stated that a practical scheme could not be evolved at once, and that it would take some time to deal with details. He also observed that those who were in touch with local conditions were not unanimous in the view regarding any practical scheme. He, however, assured the Council that the matter was receiving active consideration and would be given effect to as early as possible.

Mr. A. R. Bannerjee and Sir M. Visvesvarayya in the course of their remarks, relating to various aspects of Finance and to the points raised by members, alluded to the question of the backward and forward classes. The former stated that the Government would strongly deprecate any antagonism between both classes and would not show any partiality to any section. Sir Visvesvarayya pointed out that it was the duty of the forward classes to raise the backward classes to their level. He pointed out that unless the former bring forward the latter there would be no real progress. The Dewan intimated to the Council that the Government proposed to recommend to His Highness the Maharaja to sanction a few lakhs of rupees for the education of the backward classes. The Dewan's speech showed that the increased expenditure was due to the increased activities in various directions, devoted to the progress of the State.

H. H. the Yuvaraja, replied to the remarks relating to the departments under his charge and explained the steps that were being considered to improve medical relief in cities and in rural areas, for the improvement of Malnad and for the development of jail industries. He also observed that a scheme was under consideration for improving horse breeding and that the Kunigal Stud Farm would form the nucleus of it. He congratulated the Assembly on the high order of its discussion and noted with pleasure the extreme cordiality and frankness that existed between officials and non-officials.

The Assembly adjourned "sine die."

South India.

Coonoor Municipal Overseer's Removal.

COONOOR, July 19.
In accordance with the Government order the Chairman of the Municipality held a regular departmental enquiry into the case against the late Overseer of the Municipality and removed him from service with effect from the date of suspension. The late Manager was given the option of resigning within a week from the date of order failing which he will also be removed from service.

టను ప్రత్యేకముగా విమర్శించినారు. అయినను రాజమహేంద్రవర కళాశాల పూర్ణఫల ఫక్కినే జనిచేసినదట! మా కీ రెండు సంవత్సరములకును పనుషయము కానరాలేదు. ఒకటి నిజమైన రెండవది నిజము కాజాలదు. విశ్వవిద్యాలయమును ఖండింప లేక ఈ సమస్యను రాహిత్యమునకు విద్యా శాఖాధికారి రంగీకరించినారేమో తెలియదు

* * *

పోలీసువారి చాకచక్యములను కూర్చోగారి పేనాపొలును దినినవి. కళాశాలలోని గానామని ప్రయోగమందిరములో రెండు పర్యాయములు చోరీ జరిగినది. పొడుగాటి మూడు బల్లలపైన కప్పు బడిన సీసపురేకులెవరో దొంగిలించుకొని పోయినారు. ఇట్టి దొంగతనమే విద్యార్థులను విద్యాలయమునను కొంచెము ముంగుగా జరిగినదట. అన్ని చోరీలను కొన్ని వారములలోగా జరిగెను. చోరీలు జరిగిన రాసాయనిక ప్రయోగమందిరభాగము పోలీసు స్టేషనునకు ఆవికానియే యున్నదటగాని దొంగలు దొరక లేదట! కూర్చోగారు వ్యాఖ్యానము చేయలేదు. మావ్యాఖ్యానమును అవసరము గాదు.

* * *

మరియొక శాఖకును కూర్చోగారు మంచి యోగ్యతావత్తమునే యిచ్చినారు. కళాశాలలో పాకిదొడ్డు ఉపన్యాసమందిరములకును తెన్నిను భూమిని కడుసమీపమున నున్నవి. విధిలేని విషమావస్థ యిది. దీనిని పోగొట్టుకొనుటకు ప్రక్కన కొంతభూమి సంపాదించవలసినదని మంజూరై నది. సంవత్సరముగా రివిన్యూ శాఖవారితో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవట! కాని అక్విజిషన్ అనగా సంపాదన దీర్ఘ కార్య మగుటచేత ఈ విధిలేని విషమావస్థను అనుభవించక తప్పదట! రివిన్యూ శాఖవారు గమనింతురా?

* * *

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరుల సంఖ్యలను కూర్చోగారి నివేదికమున గమనింపదగి యున్నవి. విద్యార్థుల సంఖ్య హెచ్చినదిగాని బ్రాహ్మణేతర హిందువుల యొక్కయు మహమ్మదీయుల యొక్కయు సంఖ్యలు తగ్గిపోయినవి. ద్రావిడోద్యమము వారు దీనిని గమనింపవలసి యుండును. ఆంధ్రోద్యమమువారును గమనించుట మంచిది. ఏమి గమనించిన వారికి కని ముండదు.

* * *

ఆంధ్రోద్యమమువారు గమనింపవలసినదింకొక విషయము కూడ కలదు. రాజమండ్రి కళాశాలలో చదివినవారిలో గోదావరివారు 207గురు, కృష్ణవారు 90 గురు, గుంటూరువారు 18 గురు ఇతరులు 10 గురు. అనగా రాజమండ్రి కళాశాల గోదావరి కృష్ణల కళాశాల. బుద్ధరులో కళాశాల యున్నది. కాకినాడలో కళాశాల యున్నది. ఇన్ని యింటయు రాజమండ్రి కళాశాలలో ఈ రెండు జిల్లాలవారికే తావు చాలుటలేదు. రాజమండ్రి కళాశాలాధ్యక్షుడు అనేకులను మరల గొట్టినామ, ఆంధ్ర మండలములలో విద్యా వసతులు ఇంకను నెల పెరుగవలయునో అర్థమగుచుండ లేదా!

* * *

కూర్చోగారు కళాశాలా విషయముల నన్నిటను ఎక్కువ శ్రద్ధ జూపినా రనుటకును నివేదికమున సాక్ష్యమున్నది. ప్రయోగ పరికరము పూర్తియగుటకు ఏదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రమందిరమున కొంత శ్రాత్రి నిర్మాణ మవసరమట! వస్తు సామగ్రియు హెచ్చుగా కావలయునట! పుస్తక భాండాగారమున లెత్తవ్యాస్త్ర గ్రంథములే లేవట! ప్రత్యేకము అందు కని రు 500 ల గ్రాంటును

కోరుదురట. వసతిగృహమున వసతినందిన విద్యార్థుల సంఖ్య పెరిగినది. 33 గురు మొదలు 49 గురు వరకు అందులో నివసించుచు వచ్చినారు. తావు లేనందున ఎక్కువ మందిని చేర్చుకొనుటకు కాలేదు. కాబట్టి రెట్టింపు సంఖ్యకు ఏర్పాటులు చేయవలసినదని కూర్చోగారు కోరుటయు విద్యా శాఖాధికారి యంగీకరించుటయు రెండును జరిగినవట! రాజమండ్రి విద్యార్థులకు మేలగు గాక!

మీర్ అసద్ అల్లిఖాన్ బహదూరుగారు.

వీరు మన రాజధాని మహమ్మదీయులపక్షమున ఇండియా కానన్ విద్యుత్ సభలో సభ్యులుగా నుండినవారు. మరల సభ్యత్వమున ఆకాంక్షించుచున్నారు. వీరికి ప్రత్యర్థులుగా నుండిన ఖాన్ బహదూరు ఉమామ్మత్ మర్తపు గారు తమ పౌరుత్వమును ఉపసంహరించు కొని భారతాబ్జి వీరికి సభ్యత్వము దొరకినదంటే యంగీకరింపవచ్చును. తాను ఇదివరలో మూడు సంవత్సరముల కాలమును కానన్ లో నిర్వహించి, కార్య ప్రణాళిని ప్రకటించుచు మీర్ అసద్ అల్లిఖాన్ గారు తమ యభిప్రాయములను గూడ అందులో పాఠించినారు. మార్చిమి.లో సంస్కారములను ఆ సంస్కారములను జాగ్రత్త పెట్టుకొని నింపుటకు సుముఖత మొక్కవలె తల్లియవార్యులను బిడ్డ మింగినవేనన. మీర్ అసద్ అల్లిఖాన్ గారు మరలయొక అభిప్రాయమును గూడ చక్కనిగాని ప్రకటించినారు. ఈ దేశమున ప్రతికాన్యాత్మకులనుండి రట్టిత్రుతుని వారికి వ్యవస్థ మొకట. అధికారవర్గ ప్రభుత్వము ప్రతికాన్యాత్మకులను పెంచవలసినదట! వ్యాయమునకు బాబడి వాక్యాత్మక ప్రభుత్వము, కర్మసాత్మక ప్రభుత్వము ప్రజలకు ఉండి తీరవలెనట! స్వతంత్రపాలనను హాస్తింజెల్లభువు గారంగీకరించి వారట! మీర్ అసద్ అల్లిఖాన్ గారు స్వతంత్రపాలనాతలేకదా యైనారు. వీరు యివాని ఆయుర్దేవములను గురించిన తీర్మానమును దెచ్చి ప్రభుత్వమువారికి ఒప్పించుటయు సుపమెంగినదే. ఇట్టివారు మనమహమ్మదీయుల ప్రతినిధులు కానున్నందులకు సంతోషించుచున్నాము. వీరుముందుకు ఇంతకంటె నెక్కువ యుపయోగకారులై జాతీయాభివృద్ధికి తోడ్పడురీతిని పరిశ్రమ చేతురుగాకయని ముగియున్నాము.

సానిక శాసనసభ

మరల భూవలరాజు. వెంకటరెడ్డి రాజుగారు భూస్వాముల పక్షమున కానన్ లో నిర్వహించు లెనంగనకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాము. మృదయ పూర్వకాభి వందనలను వారి కందలేమనుచున్నాము. వీరి ఆంధ్రలోకమున ముద్రసిద్ధులు. ఆంధ్రోద్యమ సాధనమునకు కంకణము గట్టినవారు. విశ్వవిద్యాలయము ఇతరులకు పిల్చెంద్రుగారే నిర్వహించుచు నారు. గోవింద రామకృష్ణులు గారు ఓడింప బడినారు. ఇది యింతి యుపయోగకరముకాదు. మ్రోదపునకు సాసము దొరకటండుట విచారకరము.

భార్య నెంటు జార్జి గెజెటు

మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షలో పరాజయ మొందిన ఉపాధ్యాయులను నెంకండి గోకుండ్ల ప్రేమించుకూరికి చేర్చు కొనుటకుగా జేయబడిన ప్రత్యేకపరీక్షకు వచ్చినవారిలో నీక్రిందివారు నెంకండి ప్రేమించుకూర్లలో జేర్చుకొనబడవచ్చునని ప్రకటించబడింది

- 9. మాలసాక వెంకటసుబ్బారావుగారు-రాజమహేంద్రవరము.
- 20. చల్లాది పేరట సీతారామంజనేయులు - చుదిరీ పట్టణము.
- 29. నేలము కృష్ణారావు-కర్నూలు.
- 38. ఉప్పరపల్లి శ్రీరంగరావు-చుత్తి.

మనివారికి సర్ డిప్లమేట్ గారి లేఖ

లండను, జూలై 18: - వర్తక సంఘమువారికి సర్ డిప్లమేట్ గారు పంపిన లేఖకుం దిట్లు ప్రాయశఃపించిరి: - "పరివారు రెండుదినములు పరివాసయెడల యుద్ధముకు ఎన్ని యోధులములు హెచ్చుగ జరపవలసినవచ్చును. శత్రువులపై ముందుత్తికి ఒక్క ద్విటికలమైనను తగ్గించవలసినదట. మన వైనికులు సాధ్యమైకరింపబడుట ఈతాత్రము ననుసరించుటకు ఆతురతలై యున్నాడు. కార్యభారమంతయు ముందుసానుగ్రులను సుధగా చేయుట వారిపై నున్నది.

ఈ వానిజ్ఞాపనయు వర్గముకాదని నమోదము. ముద్దాత ముద్రాపత్రము ముద్రాపత్రములను నెలవ్రాసినవలెను గదిలివేయవలెను. అర్థము ముద్దమున చురపక్షముకే జనుట కలగవలెను." ముందుసానుగ్రు సుధరావిషయమున పరివారపట్టుదలను నేనాధిపతులకు వెల్లొపుట వర్తక సంఘములవారు తమ తీర్మానములను వివిధపటాలముల అధిపతులకు బంపిరి.

స్థానికవార్తలు

నెమన్నుకు వంపించుట: - ఈ నెల 26 తేదీన పునదయ బిడ్డను పారవేసినని నెరవూర్చుపొందిన పిచ్చయ్య అమ్మలు అను నామె నెవచ్చునకు పంపబడెను.

ప్రయాణములు: - విన్నటి సాయంకాలము కురు సాయం రాజుగారు వాల్తేరునకును, భద్రాచలము రాజుగారు బెంగళూరునకును, పి. ఎల్. మూలగారు గుంటూరునకును బయలుదేరిరి.

ఇంగ్లీషు మొయిల్లుప్రేమరు: - బ్రెయికు నకు మైకలేఖ వచ్చినయెడల యంగ్లీషు మొయిల్లరాజు 20 వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 5 గంటలకు వందపెట్టబడును. ప్రత్యేకపు సంయలున్నచో వారి తపాము 3-20 గంటలకే వందపెట్టబడును.

జగన్నాథ భక్తజనసభ; ఎగ్జ్యూకు: - ఈ నెల 28వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు ఎగ్జ్యూకు పిరాస్వామిపిల్లై పిథియందలి 3-14-వ నెంబరు వారిరెములలో సంగీతపథ గావింపబడును. సంజీవరావు గారు పీఠయమున కరుగు చిన్నస్వామి అయ్యగారు ఫీడేటరు, జైద్యశాఖ అయ్యగారు మృదంగమును వాయిచెడును.

తనివిడిరిన తనయుడు: - క్రిందటి మే నెల 14, 15 వ తేదీలలో ఆంగ్ల మార్గమున అనునకు తండ్రిగో కల హించి, నుగావూ తండ్రిగో రిజిస్ట్రార్ కు జరికిపోయి తన రిండియన్ మగనొదింబుల రిజిస్ట్రరు చేయించెను. పిమ్మట తండ్రిగో కుమారుని దుండగము తెలసికొని ఆసుంగతిని పైకి తెలియజేయుగా వారాముల మీగుగారు కేసువిచారింపి ముద్దాముకి రూ 5 ల జరిమానా విధించిరి.

రెయిల్వే కష్టములు: - క్రిందటి కరివారమునాడు మంతురూ మొయిలు కలికట్టునందకు వచ్చుచరికి ప్రయాణికులు బండిలో ఎక్కి కొక్కిరియించిరి. ఆ స్టేషను నుండి చెన్నపురికి బోవువారు రేకయింది యుండిరి. ఒక కంపార్టు మెంటులో ఇద్దరు యూరేషియను పురుషులు ఒక స్త్రీయు నుండిరి కొంతయింది ప్రయాణికులు దారిలో కెక్కడోకగా రెయిల్వే అధికారులు వారిని మార్చుగా నాపివేసిరి.

సామాసము: - శ్రీనివాస ఆశ్రమ గారు ఆరు 18 సం॥ ల యునకుడు మైలాపూరులో సంకల్పశ్రుతి అనునారి బంగారాలో ప్రతిరోజు కిటికీలోనుండి చేతికట్టినో లోపలి నుం తాను పంచు తీసివేయుచుండగా ఇంటి మజ్దూరు దేవి కని పెట్టి వారిని పోలీసువారి కప్పజెప్పెను. పిల్లెగారు కేసు విచారింపి రెండు సంవత్సరములు కైదాపూర్ జైలులో నుండుటలసినదని ఆజ్ఞాపించిరి. ముద్దాము యిదివరలో నోకమాను కేషింపబడియండెను.

మెట్రిక్యులేషన్ స్మరణ చిహ్నము: - క్రిందటివారము ఇ. పి. మెట్రిక్యులేషన్ స్మరణచిహ్నముగా వారి పాత్ర విద్యార్థులును, రాజమండ్రి పురపాలకులును, దినాబహదూరు డి. కేమగిరిరావు పంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద ఈ నెల 22-వ తేదీన సాయంకాలము 5.30 గంటలకు గవర్న మెంటు ఆర్డ్రు కాలేజిలో నొక బహిరంగపథ జరిపెనరు. మెట్రిక్యులేషన్ గారు గవర్న మెంటు ఆర్డ్రు కాలేజి ప్రెసిడెంటుగా నుండిరి. ఈ రాజధానిలోని విద్యాప్రదాతకులలో వా గొరవి ఎన్నిక నడిసిరి.

వైద్యులసభ: - వైద్యమహాసభ పక్షమున ప్రతిభు మే మియు కోరక నీ గ్రామములయందు నిధిక వచనము, పట్టుములు మున్నగునవి వస్తూజేయుచు మనియు ఇప్పుడుకే బలవారము బుప్పూరుకు ప్రార్థింపబడుచును శివరాత్రి సాయంత్రు గారును అయ్యలింగయ్య అయ్యగారును, పుష్పయ్య గారునా కాకినాడకు వీరకలింగము అయ్యగారును ఈ కేస గ్రామములకు వచ్చెను.

మలబారు వార్తలు: - లెట్టు జిల్లా స్పెషల్ బరు పరిశ్రే లాకుం పోయియున్నది. ఎఫ్. బి. ఇవాన్సు కలెక్టరుగారు పరీక్షా కనుమల రెయిలు స్టేషను సమీపమునందీ మోటారు బండితో వెళ్లుపుట్టికి గేయిలొపులు నేడుపడి ముగిసెను. కలుపులు తెరుచుట కెరుకు లేకుండుటకాది కలెక్టరుగారు తియిపులు బద్ద ౫ చేయించి ఆ దారిని బోయిరి. ఈ బాధ యిదివరలో ననేక మందికి కలుగుచుండుటవలన నెయిల్వే అధికారులకు కలెక్టరుగారు తగిన బుద్ధి చెప్పిరి!

అందను, కాలై 17:—సోమయొద్ద గాయపడిన జర్మను
తెప్పవంటు వానెది జయట్రాగు కుత్రికలో నిటుల ప్రాసెన.
అంగపరాను నేనల విక్రమమే అక్తికాక్యము. జర్మను నేనల
వెనుక భాగమునందరి సైంకులను వారు పాతమునరించు
చున్నారు. 2-3 వరుల కందకములపై పెద్ద పెద్ద ఫిరంగులను
గాల్చివానిని పూర్తిగా నాశము చేసిరి. నిలువనీసలురణరంగ
మునకురాకుండనేట్లు వెనుకభాగమున 10 మైళ్ల వరకును
అగ్నివర్షమును కురిపించి నేనలకు సామగ్రిల నందించువారీ
అగ్నివర్షమున కడ్లు కాపలనీకల్పించి. వారింతులకు విమాన
ముల నధికముగ వినియోగించుచున్నాడు.
ముందు దెనున్న కందకములను నాశము చేయుటకు పెద్ద
ఫిరంగులను ప్రత్యేకముగ నేర్పరచి. పరాను వారు కందకపు
ఫిరంగులను నిరంతరాయముగ వినియోగించుచున్నాడు. విమా
నగోళములు తీగకంచెలను విధ్యస్తముచేసినవి. ఈటిగా 7 శా
బాలు పోరితరువాత నూతనఫక్కిని వారు విషవాయువును
వదలిరి.

జర్మనులు బ్రిటిషుసానములను ముట్టగించుట.
లండను, జూలై 19.—ఆంగ్ల సేవాధికారి జర్మన్
సేవ గాల్గుట తొలుతున్నాడు. లాంగ్ బాటు, డెల్టా అద
వులందు జర్మనుల సానములను ముట్టగించుచున్నాడు.
తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది.

డెల్టా అదవియొద్ద పోరు

లండను, జూలై 19.—ఆంగ్ల సేవాధికారు లిటుల
ప్రకటించిరి. డెల్టా అదవియొద్ద పోరు జరుగుచున్నది. మొదట ఫిరంగుల సహాయముగా గొప్ప సేనను
కాలము 5-80 గంటలకు శత్రువును తలవడిరి. తల్ల వారువర
కును పోరాడగలిగిరి. డెల్టా అదవియొద్ద పోరు మిక్కిలి తీవ్ర
ముగా జరిగినది. శత్రువులు తమ సేనలను తక్కువ మిక్కి
లిగ బలియిచ్చి అదవిలో కొద్దిభాగము లొంగెల్లె పొంత
భూమిని వశపరచుకొన గలిగిరి. ఆపొంతములలో నింకను
పోరు తీవ్రముగ జరుగుచున్నది. తక్కినవోట్ల శత్రువు లోడి
పోయిరి. ఇంతకంటె వాయవ్యగిరి లేదు.

పరాసు రంగము

జర్మనులు తమిళులను

పారిసు, జూలై 19.—సోమనదికి దక్షిణమున జర్మ
నులును లామెనగిరియందు మఱుల ముట్టడి పోరంబొందిరి.
వ్లాకెనందు జర్మనులకున్న స్వల్పస్థలములనుండి వారిని
తమిళు వేసితిమి.

దెల్టా అదవియొద్ద పోరు. డెల్టా అదవియొద్ద పోరు మిక్కిలి తీవ్ర
ముగా జరిగినది. శత్రువులు తమ సేనలను తక్కువ మిక్కి
లిగ బలియిచ్చి అదవిలో కొద్దిభాగము లొంగెల్లె పొంత
భూమిని వశపరచుకొన గలిగిరి. ఆపొంతములలో నింకను
పోరు తీవ్రముగ జరుగుచున్నది. తక్కినవోట్ల శత్రువు లోడి
పోయిరి. ఇంతకంటె వాయవ్యగిరి లేదు.

పారిసు, జూలై 19.—చాలావోట్ల సీరాత్రి సమయము
నుండెను. ప్లామెరీయొద్ద ఫిరంగులు కాల్పులడెను. పాపలు
నెంట్లయొద్ద మేము మంచులకు పోతిమని కరాసువారు
ప్రకటించిరి.

రష్యా

రష్యా రంగము.

పెట్రోగ్రాడు, జూలై 19.—బల్గాన్ ప్రెస్టెలిభాగ
మున 20 మైళ్లదూరమున ఆస్ట్రీయన్ జర్మనులవలె
గలిగిన అవకాశము కనుచున్నాముగా జరిగినది. రష్యా
నులు ఒక మైలు దూరపును జర్మను సేనాముఖమున భృంసము
చేసిన సేనాబండ్లని భేదించి చాలమైలు దూరమున పోయిరి.
లవాన్-సంధి రష్యానులు ప్రవేశించినప్పటికిండి యిక్కడ
తీవ్రయుద్ధము జరుగుచుండెను.

ఒక జర్మనుస్త్రీయరు ముంచబడుట.

ప్రాగ్-హాం, జూలై 18.—ఒకరష్యాను సబ్బరెను
“కిల్టా” యను జర్మను స్త్రీయరును బాల్విడ్తో కొట్టిరి.

బారనోవిచ్ రంగము.

బల్గేరియనులు చేరుట.

లండను, జూలై 18.—బారనోవిచ్ రంగమునందు జర్మ
నులకు బల్గేరియనులు సాహాయ్యము చేయుచున్నాడు.

బల్గేరియా యం దింకొక కత్తు

లండను, జూలై 18.—“యూనింగుపోస్టు” పత్రికా
యదాపెట్టు విలేజును డెల్టా పోరుచున్నాడు. కాకోచీ
పొరువు స్వాతంత్ర్యకత్తు అధ్యక్షులవారి రాజీనామా యిచ్చి
యింకొక కత్తును పోషించి త్వరలో సంతకముగలటకు బలవం
తము చేయుచున్నాడు.

తురుష్కరంగము.

పెట్రోగ్రాడు, జూలై 18.—కానకుదేశము స్టావ్రానీ
నుండి ముందునవోయి 8 కిగరు తురుష్క సైనికోద్యోగులను,
608 మంది ఆఫ్ఘానీలను, 2 ఫిరంగులను వశపరచుకొనిరి.

రష్యావారి విజయము.

పెట్రోగ్రాడు, జూలై 19.—రష్యావారు శత్రువులను
లిపాకు దక్షిణభాగమునుండి తరిమిరి. ఉత్తరభాగమున ప్రితి
పానదలు కలియుచోట 10 మైళ్ల దూరముననున్న రక్షణ సా
నములను వశపరచుకొనిరి. లిపాంగమున రక్షించుచున్న
జనరలు ఎక్స్కోలిగారి సేవలకి శుభసూచకము. పొరువును
రష్యా దక్షిణ రంగమున 2 కత్తులుండి ఆస్ట్రీయా సైనికులు
మాత్రమేగలరని రహస్యిని వెలిగవారు చెప్పిరి.

ఇటలీ

ఇటలీ జర్మనీ దేశములు

లండను, జూలై 18.—జర్మనీ బెల్జియము దేశములలో
నున్న ఇటలీవాని జర్మనుల సరిగమములు లేదు గాన ఇటలీ
వా రాగ్రహపరవశులై యుద్ధమున ప్రకటించుకొనిరి తెలి
యు చున్నదని బెనెవిలేఖు మార్షింగుసాస్తు అను ప్రతికట
తెలిపెను.

న్యూజీలండు

హార్నెర్డ్ నాకాయుద్ధము.

న్యూజీలండు వారివాసు.

లండను, జూలై 18.—హార్నెర్డ్ నాకాయుద్ధమున
వారులైనవారి కుటుంబములవారి సహాయము న్యూజీలండు
వారు 44 కల పానులను ప్రోగుచేసిరి.

స్పెయిను

స్పెయిను రైలువేగలవరము.

మాడ్రీడ్, జూలై 19.—అధికారమునకు లోబడి
రైలువే ఉద్యోగులందఱును పనులను ప్రారంభించిరి.

బల్గేరియా.

బల్గేరియా దొరతనము

లండను, జూలై 18.—సోఫ్రాంజీలో విస్తారమును
సంఖ్య గలవారికి వాయవ్యముగా నున్న బెనెవిలేఖు భావ
మును గూర్చి బల్గేరియా దొరతనమువారు కలవర పడుచున్నా
రని సాగునుండి యొకవార్త వచ్చినది

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా రంగము.

దెల్టా అదవియొద్ద పోరు.

లండను, జూలై 18.—విక్టోరియా సరిహద్దునకు
నైరుతిదిశను దెల్టా అదవియొద్ద పోరు జరుగుచున్నది 17
గురు యూరోపియనులను, అనేకులు దేశీయులను, విశేషము
ను సాదగ్రిని వశముచేసికొనెను. జర్మనులకు వస్తువు వివరిక
ముగా గలిగినది. దక్షిణముభాగమున పాటిపోవుచున్న శత్రువు
లను మిత్రమండలిసేన వెంటదటించినది.

తూర్పు ఆఫ్రికా

లండను, జూలై 19.—ఈనెల 146 లేదీరి విక్టోరియా
సరస్సుకు దక్షిణముననున్న టువురాకట్టమును బ్రిత్
దేవి జనరలు క్రొగారు కట్టుకొనిరి. జర్మనులు తుపాకులను
కొనియిండుబళ్లలోని యొకఫిరంగిని సాదగ్రిలను వదలివేసె
లో వెక్కిరిపారపోయిరి. మాయద్దనాకము వారిని వెంటదటించిరి.
హందేరిత్తరమున నున్న శత్రువులు పాంటీనడికి దక్షిణముగ
పారిపోయిరి. వారిక యుద్ధఫిరంగినివదలితి అని జనరలు
సృట్టుగాడు తెలిపిరి.

అమెరికా

“నూజ్విలాండు” జలాంతగ్రామి

వాల్మియా, జూలై 19.—“నూజ్విలాండు” జలాంత
గ్రామి నిక్కల్, రష్యానులను తీసివేసి చీకటియందెవ్వరికి కన
బడకుండపాటిపోవుటకు ఏర్పాట్లుచేసికొనుచున్నది. “లిమెన్”
జలాంతగ్రామివాడ త్వరలో కచ్చును జర్మను వస్త్రము వేపు
చున్నాడు.

జర్మనీ

యుద్ధమున జర్మనులసీతి

అమెట్టెగ్గా, జూలై 19.—రీచ్ స్టాగ్ సభయందు సాం
ఘికవాదులతో తప్ప తక్కినవత్తులవారితో జర్మనువాసులకు
యుద్ధస్థి తినిగూర్చి 5 గంటలసేపు మాట్లాడిరి.

జర్మనుల సంధి సంఘము

లండను, జూలై 17.—ఈ సంఘమునందు పావు
పాలిన మొదలగువారు 40మంది యున్నాడు. ఈసంఘమునకు
కొంత అధికార సంబంధముకూడ కలదు. స్వగౌరవమునకు
లోటులేని వద్దటి వీరు సంధి చేసికొన గోరుచున్నారు.
మనము యుద్ధమున నోడిపోలేదు. రాష్ట్రములు రాక
పోయినను యుద్ధరంగస్థితి ప్రమాదకరముగా లేదు. సరిహద్దులు
భద్రముగ నున్నవి గాని శత్రువులు లొంగిపోలేదు. అని
యూరప్సు పోస్టు పత్రిక ప్రాసినది.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(నూ స్వకీయ విలేఖుల వద్దనుండి)

మద్రాసు

మూన్యనిసిపలు ఉద్యోగులు.

కూనూరు, జూలై 19.—ఓరీస్సు మేనేజరుల కేసు
లను ఛాయిస్మెనుగారు పరిశీలించి ఓరీస్సుకు కలిగి నుండి
తొలగించిరి. మేనేజరుల వారసులతోపాటు గడునిచ్చి వారము
రోజులలోగా నిడుదల ఉత్తరమును పంపివో పనిలోనుండి
తొలగించెద నునది.

ఒక కేసు.

తిరునల్వేలి, జూలై 19.—మంగు నేటి తాలూకా మం
బాధకములో ధీరవ్యవేషాను నతడు వెనుక పోలేను వారికి
చాలా సహాయముచేసెను. ఆతాలూకాలో వేరములు పొచ్చు
విస్ఫుర్తగాను ఇరస్మెక్తుగానున్నపు డితడుచేసిని సహాయము
చేతు ఎఫ్. ఏ. హామిల్టనుగారు నూపర్చెంటుగానుండి ఇతని
కొకనభిలో బంగారపు ముగరును బహుమతిచేసిరి. ఇష్టపడిరి
మీద కేసువచ్చిరి. క్యాకుదని జాయంటు మేజిస్ట్రేటు కొంత
సేకట రామూర్తి బి సి ఎన్ గారు దీనిని విచారించె
దను. మోక్షార్థ కేసు జి. ఆర్. గణపతిరావు గారికివచ్చు
మున వాదించెదరు.

పుదుచ్చేరి వార్తలు

పుదుచ్చేరి, జూలై 18.—హిందూదేశమునుండి వచ్చిన
సైనికుల రక్షణభారము వాదని వారి తలదండ్రులు వెలిగింపలే
నని పొరుగులోనున్న ఇండియా కరాను మంత్రిగారు పుదు
చ్చేరిలోని ప్రితినిధికి విన్నపాయంబలము తెలిపాడు నంపిరి.

విన్నటి టిపాలో పుదుచ్చేరికిండి యుద్ధరంగమునకు
వెళ్లినవారియొద్దనుండి చాల యుత్తరములు వచ్చినవి. వాటి
దూష్టకాకలోనుండి వానిని వ్రాసిరి. ఆ లేఖలనుచూచి వారి
తలదండ్రులు చాల నంతరించిరి. వారిలో నలుగురికి జబ్బు
చేసినందున వారిని వైద్యశాలలో నుంచిరి. వారు పైవి
కవియలను నిర్వహించదగినవితో లేరని తీర్మానించిరి. ఈ
నలుగురును కొంచెమాలోగ్గియు కలుగగనే తిరిగి పుదుచ్చేరికి
వచ్చెదరు.

బంగారీ సైనికులలో కొందరికి జబ్బుచేసినందున వారిని
కేరు గా నుంచిరి.

క్లమెంటు టూల్స్ అనునతడు సైనికవ్యయన కర్తడు
గాదని నిర్ధారణ చేయబడినందున అతనిని యాననుకు జైల్లోగా
నియమించినంపిరి.

పాతకాలమును కళాకాలమును మరల విన్నను ప్రారం
భించబడినది. ఉద్యోగులను యుద్ధధూమికి పంపినందున చాల
భాగీను కలిగినవి.

మైసూరు

మైసూరు శాసనసభ.

విద్యార్థివయము.

బెంగళూరు, జూలై 19.—కేసుమరల ఆర్థికవత్తు
మునుగూర్చిన చర్చజరిగింది. విద్యార్థిభాగీకారి (ఇన్ స్పెక్టరు
జనరలు) క్యామరావు గారు చెప్పిరి. మహాత్ముదీములలో
చరు ఎ ద గిన వయసులోనివారిలో 100 కి 90 వంతున
బాలకును 100 కి 82 వంతున బాలికలును పాతకాల
లోచరువుచున్నారు. మహాత్ముదీయుల విద్యార్థివృద్ధికి చాల
సౌకర్యము లేర్పవలసింది. మహాత్ముదీయ విద్యార్థులకు
విద్యార్థివిరాళములు వరుసగా నేర్పవలసింది. ఆంగ్లదొరక
నమువారి పాతకాలలోని మహాత్ముదీయులలో పోల్చి చూచిన
నీటిని అనుమతము గాను.

నిర్వంధ విద్యార్థిభాగమును ప్రజలందఱు వామందించిరి.
వానిని ఏర్పరచిన తావులందు ఈ 2 సంవత్సరములలోను
పని అనుమతముగనే జరిగినది. పనులయ్యుటకు పాండిత్యమే
గాని ప్రావీణ్యప్రావీణ్యతేర విత్తుప్రధానముగాను. ఏతెగ
వారినిరాద నడగ్రొత్తుట యహాస్యమని హిందూదేశీయతత్త్వ
నలన నువ్వరుచున్నది. ప్రావీణ్యతేర ఉద్యోగులలో
ప్రవేశించి చక్కగా పనిచేయుగలుగునట్లు మన మందరమును
ప్రోత్సహ మొనంగలెను. అవిశ్వాసరావుగాడు నడిపిరి.

“ఇండియన్ సైన్సు ఇన్ స్టిట్యూటును” దొరతనమువారు
పోషించుచున్నాడు. దీనివలన యుభయముగ పరిశ్రామిక విష
యములందు చాల సౌకర్యము కలుగుచున్నది. పరిశ్రామిక

కామగిరికి పంపి తీసికొనివచ్చినట్లు తెలుసుకొనుచున్నాము. ఈ కార్యమును పూర్తిచేయుటకు నంగీకరించువాడే యైనను ఇందులకు కృతీరేఖకడ నైతిరి. ఈ కేసును దీర్చి రాష్ట్రములవాడు ఈ కేసులను ఏర్పరుచుచున్నాడు. ఇట్టికామగిరి యొక పండుకు యత్నవసరము. అది దివాను బహదూరు జే. ఎస్. చక్రవర్తి గారు సాధించిరి.

కామగిరి కార్యనిర్వాహక కమిషనరు విభజనమునుగూర్చి ఆచరణానుసూచనలు విధానమేర్పరుపబడుటకు కొంతకాలము పట్టును. అయినను అది అనర్థమేయబడక ఆ. కే. ఎస్. చంద్రశేఖరయ్యగారు సాధించిరి.

విద్యుత్ బాతులనుగూర్చి ఏ. ఆర్. బెన్టీ గారు సర్. ఎం. రిక్వేరెరయ్య గారు సాధించిరి.

వాగ్దాత తీసివారికి కలవానికిని వై. ఆర్. మేర్పరుట దొరలనువారికి సమర్థము గా. దొరలనువారి కే తెలిపిరి. ఇట్లుగూడ పరిశ్రేయకామగిరిని చూడకు. అది బెన్టీ గారు సాధించిరి.

విద్యుత్ బాతుల సుదరించవలసిన భారము వాగ్దాతల యందే యున్నది. అట్లువారు చేయవచ్చు వారెందునందున తేకవలయును గావాలవు. రాకున్న పరిస్థితి కలుగను. విద్యుత్ బాతుల యభివృద్ధికి లక్ష్యముగాను నొసగుటకు మహారాజా కాలి దొరలనువారు కొనిరి. రాష్ట్రమునం దభివృద్ధిచేయుటకై విలువైనవిగా పొందించుటకు వలసిన వ్యయము చేయవచ్చును. అది దివాను గారు సాధించిరి.

వైద్యకామగిరి వృద్ధికిని వల్లెలలోను పట్టణములలోను వైద్యులనువారు చేస్తుచుటకును మల్లాడును చక్కబరచుటకును పరిశ్రమలు చేయించుటకును శ్రద్ధ వహించవలయున్నది. గుర్రముల యుత్పత్తికి ప్రయత్నములు చేసిగలమున్నట్లు ప్రారంభింపబడినది. అధికారులను పద్ధికాదులు చాల సుదారభావములతోధారాశ్రమము విషయములను చూచించినందున వేను చాలవంతసేదించినది యావరణముగా రినిరి.

సింలా
రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.
సింలా, జూలై 19:- 17-వ తేదీన ఈ క్రింది తంతి వార్తను సింలాజేత కార్యదర్శిగారు రాజప్రతినిధిగారికి పంపిరి.

ఆంగ్ల రంగము.
బ్రిటిషువారు పోలిసుకు గిల్బాటులకు నడుచు కొంత ముందుకు సాగిపోయిరి. మేము శత్రువులను తమ కృతీయ రక్షితము కైచిరి. తేదీమి తేదీ బెజాంటిన్ లా గ్రాండు బుత్తర మును పోయిరి అదవికడ కొంతకాలము దానిని ధేదించితిమి. ఈ అదవియందు మన నూతనస్థానములను బలపరచుచున్న కలాల నులైతి. ఒక కొత్త జర్మనీకలాలము కంపదీ ములలకుక తులించబడినది. పోలియను సరిహద్దులను జేరుటకు మేము తీవ్రముగా పోరి లాంగివాలును తూర్పుననున్న డెల్విల్లి అద చిని పట్టకొంటిమి; అచ్చుకళత్రువులు మమ్మోడించి ఆస్థలమును ముల స్వాధీను చేసికొనుటకు ప్రయత్నించిరి కాని వారి సృయత్నములన్నియు కృష్ణములైరి. బెజాంటిన్ లా పెటిట్ బు పచ్చిమను జర్మనీలను రెండుసారు లాడింపబడిరి. శత్రు వరణము జరిగిన యుద్ధమునందు దక్కను ఆర్మీకలైస్యమును, డ్రోగూక గార్డ అక్వికదళమును పోస్ట్ అదవియందు శత్రుకలాలములతో పోరినవ్వెను. 3 వ తేదీ నాడు 2000 మంది సైనికులను బజేరును కలాలపు ముఖ్యాధికారిని, ఇతర ఉద్యోగులను కట్టుకొంటిమి. యుద్ధోదకరణములను, మందులను సానుగ్రహము అమితముగా మానకలైరి. మాకు స్వాధీనమైన సామగ్రినిబట్టియు, వైదీల సంఖ్యను బట్టియు మట్టిడి యెంతటి ప్రముగానుండెనో తెలియగలదు. అమితమును ఒత్తిడికలాలము జర్మనీలను అధారముగా నిలవయించవలసిన ప్రయత్నముగార్డ కలాలమువారు ఈయుద్ధమునం దుపయోగించుచిరి.

ఆంగ్ల విమానములు.
వాతపితియెంత విపరీతముగానున్నను ఆంగ్లవిమానములు శత్రువుల టైలుబండిని నిలిపివేసి, మాకు పోస్ట్ బాలి విమాన కలాలను, మాదులైస్యను జాతివిమానములను, రెండింజరల విమానములను నోకదానిని ధ్వంసము చేసిరి.

పరామరంగము.
పరామరంగు దట్టముగా నున్నప్పుడు శత్రువులు సోము కడక దక్షిణమున ఆకస్మికముగా మనవైపునకు వైస్సుగా మారుచు, మనవైపునకు కొండను కడకుచుకొనిరి గాని మేమువారిని తిరుములను విఫలము చేసిరి.

తేదీమి తేదీ రెండు స్థానములను ముల ముకళముచేసికొంటిమి. తద్వన రంగమునందు. ముగ్గునునదికి ఎడమకట్టున కరానువారు 304వ గుట్టుకు తూర్పుననున్న కండకలమును ముల స్వాధీనము చేసికొని ముగ్గునునదికి కుడి కట్టున పోరి భాగము నందు వారు కొంతకాలము ముందుకువచ్చిరి. జర్మనీలు పోలి తీరు తెలియగన్నకడ శత్రువుల మునుగురించుచు ఇంకొక సారి మట్టిడి జరుగ వలసించుచున్నాడు.

రమ్య రంగము.
జర్మనీలు విశేషముగా ఫిరంగియుద్ధ ప్రయత్నములను తేదీ వారనోచిన ముట్టిడింజరముల గాని వారి మేము తేదీమి తేదీమి. ప్రయత్నము కలాలమువారు కొంత స్థలమును కళేముచేసికొని బలపరచుకొనిరి.

భాక్ లజ్జులై రృతి భాగమునకు 5 మైళ్లదూరము నందు శత్రువులు సులభముగా సరిపెరిగాని రమ్యమును ముల పోరి కొంతస్థలము నాక్రమించి 3000 మైదీలను కట్టు కొనిరి.

ఇటలీ రంగము.
ఇటలీవారు రెకరెట్టుకు ఆగ్నేయముననున్న పోస్ట్ లాకనుమయందు ఒక బలవంతమును స్థలమునుజూచుచి ట్రాఫా వా రంగమునందు కొంత ముందుకువచ్చిరి.

తురుష్క రంగము.
రమ్యములు ఎల్లెం బ్రెజిలీయులను మధ్యనున్న టైబర్ కట్టమును స్వాధీను చేసికొని హోక్ ప్రదేశము నందు కొంత ముందుకువచ్చిరి. దక్షిణమున రమ్యములు తురుష్కులను బలపరచబడిన తమ స్థానములనుండి తేదీమి తేదీమి. ఆంగ్లజేతమునకు వచ్చిన స్వత్రంత్రములందు ఆంగ్లేయులు 14 వ తేదీని జర్మనీల ద్వితీయ రక్షిత కండకలైసి మట్టిడించునప్పుడు ఆంగ్లనైస్యము కార్యకర్తలములతో ముందుకు పడిగిడి తమ అద్వితీయ సాహసమును ప్రకటించిరి తెలియుచున్నది. ఈకొత్త కలాలముల పరాక్రమము అద్వితీయమును చేపట్టగిరి.

సింలా, జూలై 19:- ఈ క్రింది తంతివార్తను సింలా జేత కార్యదర్శిగారు ఈనెల 18 తేదీ రాజప్రతినిధి గారికి పంపిరి.

ఆంగ్ల రంగము.
సేనామఖమునం దిరువైపులను మేము జయముల నొందితిమి. మన సేనామఖు ఎడమకొనను జెజాంటిన్ లా పెటిట్ అదవికి వాయవ్యమున మేము 1500 గజముల పొడవుల జర్మనీ ద్వితీయ రక్షితకేదీని మట్టిడించి మజిగొంత వచ్చి మన సైనికుల సామగ్రియెద్ద శత్రురక్షితస్థలమును వశపరచుకొంటిమి. ఈ గ్రామము కొంత 10వ ముల లభ్యకొత్తములు యుద్ధము జరిగిరి. 14వ తేదీని బ్రిటిషువారు ముందుకు సాగింపుడు ఈభాగము ముఖ్యరంగమై దాని రక్షణము శత్రువులకు దిన్నాపర్వ మయ్యెను. ఇప్పుడు గ్రామములయందు మన స్వాధీనున నున్నది. కుడికట్టున బ్రిటిషువారు లాంగి వాలుకు తూర్పునందు గిల్బాటులకు 1500 గజముల దూరమున వాయవ్యముగానున్న వాటర్లాటు మైదానమును జూచుచి తమ స్థానములను వృద్ధిచేసికొనిరి. బ్రిటిషువారి శత్రువులకు జర్మనీలకు ఫీటిగొలిపి వారిని ధ్వంసము చేసినదని జర్మనీ ఫేదీల యెద్ద దొంగిన కాగితములందు వాయు బడియుండెను అనేకములను జర్మనీ కేసులను బట్టియు ఈ విషయము రుజువగుచున్నది. జూలై 16 వ తేదీనండి బ్రిటిషువారు 189 మంది సైనికులను, 10779 సైనికులను, 8 అంగుళముల హావిట్టరు ఫిరంగులు 5 ను, 6 అంగుళముల హావిట్టరు 3 ను 6 అంగుళముల సామాన్య ఫిరంగులు 4 ను, 5 ఇతర ఫిరంగులను, 87 యుద్ధ ఫిరంగులను, 30 కండకపు హావిట్టరులను, 66 చిన్న ఫిరంగులను, తుపాకులను, మందుగుండు సామానులను కట్టుకొనిరి.

పరామరంగము.
పరామరంగు తద్వన రంగమున పోరిపోతమునందు ముందుకు సాగుచున్నాడు.

రమ్యరంగము.
రమ్యములు లజ్జులై రృతి విశేషమున 22 మైళ్ల దూరమున మజిగొంత జయము నొంది 817 మంది సైనికులతోగల 18837 మంది సైనికులను 30 ఫిరంగులను కట్టుకొనిరి. ట్రాన్సిల్వ్యానా సరిహద్దునందు కిర్లిబాగా వైపున రమ్యములు విజృంభించుచున్నాడు.

ఇటలీ రంగము.
పొలివాకు ఉత్తరమున ఇటలీవారు అస్పీయనుల ప్రయత్నములను విఫలము చేసిరి.

శత్రురక్ష విశోధనమున శత్రువులకు అమితమును ఒత్తిడి గలుగుచున్నదని తెలియుచున్నది.

బెల్జియన్ స్థానపు వంజెటు
బెల్జియన్ స్థానమునందు రాజప్రతినిధిగారి ఏజెంటుగా నున్న లెఫ్టెనెంట్ కర్నలు సర్ జేమ్స్ రాంసేగారు 17వ తేదీని సింలాకు పోవుచురు.

రాజప్రతినిధిగారి వై దేశిక విషయ కార్యదర్శి.
రాజప్రతినిధిగారి వై దేశిక విషయ కార్యదర్శి జి. వి. వుడ్డుగారు 28 వ తేదీని సింలానది కట్టానందు 29,30 తేదీలను, ధార్ నందు 31 వ తేదీ మును; ఇందునందు ఆగస్టు 1 వ తేదీ నుండి 5 వ తేదీనవరకు, భూపాలు దేశమునందు 7,8,9 తేదీలనుండి 11 వ తేదీని ముల సింలాకు పోవుచురు.

సామూన్య కావనసభ
సింలా, జూలై 19- బాంబాయి హోటెల్ నందు అడ్వొకేటుగా నున్న సి. హెచ్. నెల్సన్ గారు సామూన్య కావన సభలో ఆస్తుల కాంపెనీయములందు సభ్యులుగా నియోగింపబడిరి.

South India.
A Case of Bad Livelihood.
Tinnevely, July 19.
The trial commenced at Valluoor yesterday before Mr. S. V. Ramamurti I. O. S., Joint Magistrate of Sermadevi of an interesting case of bad livelihood against Diravia Thevan, of Manjancolam in the Nanguneri Taluk. Diravian was of great service to the Police during the time of Inspector Winfred in putting down crime in Nanguneri Taluk which is a notorious criminal centre. It is worthy of note that in recognition of his services in the prevention and detection of crime he was presented at the instance of Mr. F. A. Hamilton a former District Superintendent of Police with a gold bangle at a ceremonial parade. Mr. T. R. Ganapati Raman, High Court Vakild defends the accused.

Pondicherry News.
Letters from Soldiers.
PONDICHERY, July 19.
A wire was received last evening by M. Laporne, Advocate, from M. Blumens, Deputy for French India, Paris, assuring the parents of the soldiers that their children would receive, his greatest personal attention, and it would be his constant care to look after their comforts and well-being. Yesterday's mail brought a huge quantity of letters from the soldiers who left Pondicherry. They have been written from on board "Duplex." The letters were received with great joy and satisfaction by the parents. Four of the soldiers being sick, were admitted in the Diboote Hospital. The nature of their disease was such as to permit exemption and they have been exempted from military service. These four will return to Pondicherry as soon as their state of health would allow them to undertake a voyage. A few of the Bengali volunteers is stated to have been suffering from some infectious disease, which is in no way serious and they have been segregated. M. Cleament Tamby, one of the exempted soldiers, started for Yannon by last night's train being appointed Judge for that place. The schools and Colleges reopened yesterday after the long summer vacation. The students of the "Petit Seminar" particularly felt the absence of Rev. Father Blaire, their kind Professor, who started for the front a few weeks back. Numerous vacancies have occurred in the Colleges and offices owing to the officials being taken for the military service.

United Provinces.
Allahabad Municipality.
The Resignations of 11 Members Accepted by Commissioner.

ALLAHABAD, July 20.
At a meeting of the Allahabad Municipal Board this morning Mr. Crosthwaite, Chairman, announced that the Commissioner had accepted the resignations of eleven Hindu members one of them Babu Damodar Das having withdrawn his resignation. The Commissioner in his letter to the Chairman said that the action of so many members in suddenly and simultaneously resigning did not seem consonant with the high sense of civic duty. He had reason for thinking that they had not all been entirely free agents, and would have gladly given time for the reconsideration of the moral aspects of their action, but the municipal interests were the first consideration and the delay in accepting resignations would interfere with their quorum. Moreover, it was inadvisable that the introduction of the new Act should start with a precedent which might lead to the practice of hastily conceived resignations in future under the impression that resignation once made is easily revocable. The board has accepted also the resignations of Dr. Ranjit Singh and Dr. Tandon as senior and junior vice Chairman and elected Lala Sogocharan Lal as senior and Mr. O. M. Chiene as Junior vice-Chairman. There were twelve members present at to-day's meeting. Five Europeans and Anglo-Indians, one Parsi, two Mahomedans, and four Hindus who did not resign.

వృత్తాంత లేఖలు

ఏలూరు వార్తలు.
(మాస్కోయ విలేజుకు చెందినది)
విద్యార్థి వ్యవస్థాపకము.

ఏలూరు జూలై 17:—విద్యార్థి వ్యవస్థాపకము వారి మాఖ్యకార్యస్థానము తెజవాడయందు కలదు. ఈ సంఘము యొక్క 6 వ శాఖ మాగాయమునందు 10 సంవత్సరముల క్రిందట స్థాపించబడినది. 6వ శాఖయొక్క వదియవ సాంవత్సరి కోత్సము 16 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము లోకల్ ఫండు అసెంబ్లీ ఎంపీయరు దున్నా పీరాస్వామిశాతరు గారి గృహమునందు జరుపుకొనబడుచున్నది. సభామండలియే జీవతాపటములతో నలంకరింపబడినది. వటుముట్ల పూలవారములు చేయబడి కర్పూరభూషణలతో మండిరమంతయు ప్రకాశమానముగ వెలుగుచుండెను. ఒకవిద్యార్థి యొక పీరాస్వామి గాయకుడుగాను దైవప్రార్థకవిగూడ రాధనవిషయము యొక్క వర్ణనందిరి. ఈ శాఖలో మొదట 12వందల మంది మేయర్లు వ్యటికి ప్రతినిధులయ్యారు, ప్రతి ఆదివారము సమావేశమున జరుగుచున్నట్లు కార్యదర్శి చదివిన నిబంధనలను తెలియజేయుచున్నది. ఈ శాఖయొక్క పుస్తక భాండాగారములో 885 గ్రంథములున్నట్లు లైబ్రరీయను నిర్వహించు తెలియజేసెను. ఉధ్యమధ్యకు, సంగీత వాద్యములు చెవులకు నింపుకొని జేయుచుండెను. మంగళవారములలో సభముగ నెను. దైవ భక్తియు హిందూ మతాభిమానమును విద్యార్థులయందును ఇతర బాలికలయందును నెలకొల్పబడినది సంఘముయొక్క దైవభక్తి.

బ్రహ్మపుర వార్తలు.
(మాస్కోయ విలేజుకు చెందినది).
ఒక సాంఘిక సమావేశము.

బ్రహ్మపురము జూలై 17 — 15 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రముల మామూరియందును కొందరు డాక్టరు పోలి రాజు రాజేశ్వరరావు ఎం. డి. సి. ఎం. గారి “పోలిరాజు” వైద్యాలయమున సాంఘికసమావేశము జరిగిరి. రాజధానికి ప్రథముగా నుత్తరాలెక బమ్మ జగన్నాథరావు వంతులు, డి. పి. (ఆనంద) గారిని గౌరవించుటయే దీనియందేజము. సరిగా మూడుగంటలవరకు వీధల కన్న దానమును జరిపించిరి. మూడు మూడుగంటలవరకు విద్యుదాంధ్రుల కడుపార భుజించి సంత సించిరి. తరువాత నాలుగు గంటలవరకు మిత్రుల సాంఘిక సమావేశము జరిగెను. లోనుగోల్ల విద్యార్థి జరిగిన పిమ్మట నల్లవారము లానంగబడినది. మొత్తముమీద సమావేశ చరిత్రంత జయప్రథముగా జరిగినది.

ఆంధ్రభాషాభిమానము.

ఇటీవల మా బ్రహ్మపురరాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజ సర్వసమాజిక సమావేశము, మాత్రం కార్యనిర్వాహకుల నెక్కు కోవలకుగాను జరుపబడవలసియుండెను. నోటియమీద సంతకముల నెల్లరును జేసిరి. గాని, సంతకములు చేసిన 120 చుండి చందాదారులలోను 6 గురు మాత్రమే సభకు వచ్చియుండిరి. మాచిలిరా మావారి భాషాభిమానము! జేతనాయకులయందు, భాషాభిమానులయందు విశిష్టమైనా నెల్లరును ‘శేవల వాక్కు’కులేగాని, కార్యమానులుగారిని దీనివలన స్పష్టము.

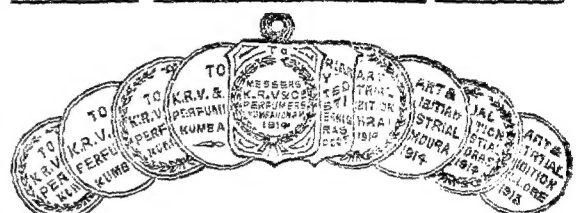
లిరుదము నొసగుట

నెల్లూరుజిల్లా కలక్టరు దివాకొబహద్రుడు రామచంద్ర రావు పంతులుగారివలన పురమండలియను నొకదర్బారు చేయబడినది. దానినిజూచుట కనేకమంది పౌరులు కదవలంకరించిరి. గౌరవనీయులను భూతదయాభరాతులును, పురవాసియు నగు మ|| రా|| రా|| అర్. లక్ష్మీకర్పూరెడ్డిగారికి “రావుబహద్రుడు” లిరుద మొకకబుట కీవధ చేయబడినది. సభామండలియను, రెడ్డిగారు పురజనోపకారమునకుగా గట్టించిన సభామండలియను మనోహరముగ నలంకరింపబడినది. “వేదవదన” పాటలందును సభకు విచ్చేయుటయే రెడ్డిగారి గొప్పతనమును వెల్లడించుచున్నది. కలక్టరుగారు సభకుగా రింగులకు సభకు విచ్చేసి తమ యొక్క కీర్తితనము నలంకరించిరి. లిరుదము నొసగు నపు డభ్యుత్థులు గంభీరపద్యములు గావించిరి.

ఉత్సాహసారాంశము. మనపురమందలి ఘనత నొందిన వనోపకార వరాహులులలో లక్ష్మీకర్పూరెడ్డిగారికి. విన్నతమున నెండ్రుచురచించుటవలన వారి విద్య సాంతముగా జరుగలేదు. యెల్ల కంట్రాక్టరుగానుండి రెడ్డిగారు మిగుల ధనవంతులైరి. నాటినుండియు వారు తమ ధనమును జేతనోపకారము నిమిత్తము తెచ్చించి రెడ్డిగారిమితయులకొప్పినించిరి. అనేకమంది వేద విద్యార్థులు వారిసహాయమును బడసిరి. వేదజుల కనేకపాటు ఆదాపరమనొసగుచుండును. వసువులతోను నీటివసువుల నేర్పరచిరి. యుద్ధనిధివారి కమిత ధనసహాయము చేయుచున్నార. రెడ్డిగారు రెడ్డి హోస్టలునకు గొప్పవిరాళము నొసగిరి. వారికార్యము లన్నిటిలో మాఖ్యమైనది పురమండలియ. పురమండలియ నకటలన్నియు వారిజేతనే చేయించబడినది. ఈ లిరుదము నొసగుటకు కాయన ఎంతైనా ఆహ్లాదుగా నున్నార.

తెలుగు ఆనందవాచక పుస్తకములు

మొదటితరగతినుండి నాలుగవతరగతివరకును మాయుద్ధ సిద్ధముగానున్నవి. ఇది విశిష్టితమైన విశాఖపురము ప్రామాన్య ప్రధానోపాధ్యాయులైన బి.వి.కృష్ణ, కొది నర సింహంతులు డి. యె; యల్. డి. గారి చేతిను. పానుగంటి లక్ష్మీకరసింహారావు - రి చేతను రచించబడినవి. మఱియు మొదటి మూడు తరగతులకాచక పుస్తకములకు డైరెక్టరు గారు 1916 వ సం. జూన్ నెల 6 వ తేదీన పోర్టునెంటు బార్ని 7 జట్టులో పాఠశాలలయందు పంపించుచున్నది ఆనందవాచకపుస్తకము. ఒక్కొక్క పుస్తకమునకు మిక్కిలి నుండరమైన సాదాపటములును పంపించబడును నన్నవి. ఆనందవాచకపుస్తకము, మొదటితరగతి రూ 0-2-0
“ రెండవతరగతి రూ 0-2-6
“ మూడవతరగతి రూ 0-3-0
“ నాలుగవతరగతి రూ 0-4-0
N.B.—ఒక్కొక్క గాకొను బుక్ నెల్లప్పుడు కవిమనోజుబును. 235 ఆర్. వెంకటేశ్వర అండుకో, ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు.

అతిపుష్టకాలమునకు తగిన శోధన నివారణ చేయి? **మన చందనాది తయిలము**
ఈతెలుగు వారమునకు తెండు తదనలు ప్రాతః కాలములో రానుకొని స్నానముచేసినయెడల పిత్తవీర్యములు కన్నుచుంటును, కపాలపుష్టం, పిండితలనొప్పి, తలతిరుగుట వెంటుకలు రాలుట, శవసమవుతున్నవి. పిత్తవీర్యమును బద్ధి కలుగును. క్రయము డెచ్చ 1-1 రూ 2-0-0
ఇదిగాక మాకర్మ నువాసన కల్పింపజేయు మువాసన కున్నము, కొబ్బరిపురము, నుగంధ స్నానపాదీ, వేళాండు చందనపువ్వులు, అరగజా, కేసరిపువ్వులు, పువ్వులు, జవ్వూడి, అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాబిటాను కాంఠ సివారె ప్రాంతాలను. కే. ఆర్. వి. అండు కో. 455 నువాసన క్యాపారము, మంభోగిణి. K. R. V. & Co. PERFUMERS, KUMBAKONAM.

ఉచితముగ!!

భూతవిష్య ద్యర్శమానములను తెలిసికొనుట కుపాయము : — ప్రపంచమునందును ప్రతియక యుడుకు వెలిసి కొన దగినది. మూడు మాత్రమే, అవి యి యక, భూతవిష్య ద్యర్శ మానముల ఫలములే గదా? నా యొక్క ఆశుద్ధాయము, భాగ్యము, కళత్రము, వంశానము మొదలగు వారినిగించి మీ భవిష్యత్తుగ ప్రాప్తిపంపించును. అందులకు మీరు త్వరపడి చేయవలసిన శ్రమనక మీజ్యో బాతక మున్నయెడల వారితో పుట్టిన తేదీ నును, నెలయును, సంవత్సరమును, జననకాల ఫలములకు బంపుడు; అని తేని యెడల ఒక్కసంవత్సరమే చాలుడు; సంవత్సరమునాడె తెలియనియెడల కొంచె మెచ్చుత్సర్గ నడుపుచు తెలుపును. తమ భావమును తమ వ్యవస్థ తీర్చుకొనుగారి తేత ప్రాయశ్చో మాత్రముగాని వ్రాసి పంపును. అపుడు వారును బట్టియు వారివారి వ్రాయు బట్టియు గూడ జాతకములు తయారుచేసి బయిన వ్రాసిన ఫలములను వ్రాసి పంపించెదము. ఇందుకు మాచేతముబడిన శ్రద్ధోత్తరపాపముగనున్న 220 ప్రశ్నోత్తరములును ఉదాహరణములుగల శ్రద్ధోత్తరగ్రంథముయొక్క ప్రథమగుచ్ఛమును వారితో క్లుప్తంపింపి, కు క్రివాడి మొదలగు గ్రంథములను బట్టియు, మా యజ్ఞభూషణ మునుబట్టియు వ్రాసిఫలములను పోస్తే తేదీ 1-12-0 తను డిటో 258 ప్రశ్నోత్తరములగు స్థితియగుచ్ఛమును మాత్రము కోరువారికి ఫలములయొప్పికావమే 2-4-0 తను డిటో ప్రథమస్థితియగుచ్ఛములకు తెండును కోరువా రికి ఫలములయొప్పికావమే 2-12-0 తన్ను పంపబడు ను. పోస్తే తేదీ వి. పి. భుక్తులు మే శుభరీతియు; ఈగ్రంథముల యొక్క విలువయును మేము పంపు జాతకములములకు చదివి చూచిన పిమ్మట కొత్తకావ్యముయొక్క నిజమును మా పొందిత్యమును మీరుతెలిసికొని నుజ్యులకు ముద్రింపకమానది. వేసవేలు యోగ్యతాప్రతికలు పంపియుండిరి

వి. యమ్. శర్మ అండు బిద్దో, ఆచార్యురం, నోవాడి జిల్లా

స్త్రీజనమునకు ముఖ్యమగుభూషణము.
చక్కని తలకట్టు.
వట్టువలె, మెత్తవై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజముల కోరని స్త్రీలుందురా?
కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)
స్త్రీలకు తప్పనిసరి. మొదడునకు మొదట్టుకారలకును స్త్రీలకును, చిట్ట బనియేలేదు. ఉష్ణాధికముయిన తలచల్లబడును, నొప్పిపోవును, బట్ట రుల బాగుబడును, అన్నిటికన్న మిక్కిలి నువాసన లలరించును. మొనూరు వస్తుప్రదర్శనమున **బంగారుపతకము**
బహుమతి బడసినది. దీని ప్రాధాన్యత విశేషముల బొగడుట కిదియేచాలాను. ఉత్తరకాగ్యరంటిలో పూచీలు, ఇయ్య శేల. జేతనందంటలను వాడబడుచున్నది. యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడవచ్చునో తెలుసే వాడుడు. నిత్యయుగ సంతోషమును గలిగించగల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినప్పుడే నల్లపురుగును మీరే విడవబడాలరు.
పాచ్చురికి:— కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొందఱు మోసగాంధ్రులు ఏదో యొక సామాన్యపు మానె చూపి “ఇది చాలవంచిది. మిక్కిలి చాక” యనితెప్పి దానిని కొనుచు కెప్పుడున్నారట. ఆమాటలచే మోసపోవుడు. ఆ నూనె అలో వారికి మిక్కిలి లాభము నచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయుచున్నార. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టర్డ్ మాత్రమే చూచి కొనుడు.
ఒక సీసా రూ 1-0-0. వి. పి. రూ 0-4-0
రె సీసాలు రూ 2-10-0. వి. పి. రూ 0-7-0
సోలునడెట్లు, ఆంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్, అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
155, బామ్బాయ్ సీడ్ మార్కెటు, బొంబాయి
మదగాను ఏకెట్టు- నువాతా పురుషోత్తం మూర్తి, 29, చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

అపరిశుభ్రపు రక్తమునల జనించుబాధ్యములకు కీటమునంటి మందు. తుగుపులను, చచ్చులను, గండములను, గండ్రును, పాతకోళ్ళులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.
మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి
జనావధిసార్వత్రిక గల మిమ్ముల నిస్సంకోచము, సునాజమైన మధ్యకర్మము అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, నులబద్ధకమును కార్మణ్యబంధమును నొక్కలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాకోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 కోట్లవరకు మందులకు 4 కోట్లను బుడ్డలలో అమ్ముచును.
ప్రాప్తికరు:— **పి. డి. సావంత్, ౧౪౪, వననవాడి నం ౨ బొంబాయి.**
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

ఇది

శ్రీయుత కల్లమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయబడినది

వెల 0.4-0

[హాస్టేజి ప్రశ్నోత్తరము]

ఆంధ్ర సత్త్రికా కార్యాలయము
7 తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది

స్తోత్రబోధిని యనునాటకం

శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము.

సంఘమరాచార సంస్కరణమునకు

మార్గమందు జూపబడినది, అందఱను

జదివి తీరవలయును.

వెల 1-4-0 మాత్రమే.

హాస్టేజి ప్రశ్నోత్తరము.

చిరునామా:—

ఆంధ్ర సత్త్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.

స్వధర్మ ప్రకాశిని

మత విషయక మాసపత్రిక

సంవత్సర చందా రూ 2 లు మాత్రమే.

ఈ పత్రిక శ్రీ సుందర్యములనుండి ముఖ్య ప్రకటింపబడుచున్నది. ఆంధ్రభాషాను ప్రకటింపబడుచున్న పత్రికలలో మతాచార విషయములను శాస్త్రసమన్వయ రీతి ననుసరించి సమాతనధర్మమును బోధించుచున్న పత్రిక మరొక్కటి లేదు. ఈపత్రికకు కొందఱు దారులగు జమీందారులు రాజ పోషకులయి 116 రూ॥ల నిచ్చుచున్నారు. దాదాపు 25 ప్రధానపోషకులు ఉన్నారు. దీనియందు ప్రకటింపబడుచున్న "సమాతన ధర్మదీపిక శాస్త్రసమన్వయ రీతి చాతుర్వ్యస్థి" మున్నగు విషయములను హిందూలందఱు కఠించితీరవలయును.

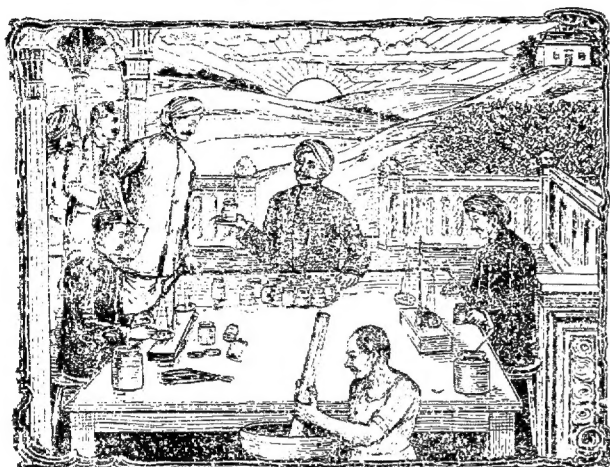
4-6 సంపుటలు మొదలుకొని 7-8 సంపుటలవఱకు ౫0 ప్రాసంపుటలు ఒక్కొక్కటి రూ 1-8-0 ఇచ్చెదము. 4, 5, 6, 7, సంపుటలు ఒక్కపర్యాయము నీసికొనవలయును రూ 5 కు ఇచ్చెదము.

ఉపయోగాలు:—మాసేబరు స్వధర్మప్రకాశిని,

407

గుంటూరు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

(Baron & Co)

తిప్పానూరి గ్లాసుబుడ్డి 1-3 రు. 0.4-0 దడక బుడ్డకు రు. 2.8-0
మొదటితరం సాదాకళ్యం శేరు 1-3 రు. 0.14-0 రెండవతరం శేరు 1-3 రు. 0.12-0

వ్యారన్ అండు కంపెనీ, 18 యె. నెకెండులైఫ్ బీచ్, మదరాసు.

వ్యారన్ అండు కంపెనీ వారి

మేలైన సువాసనపొడి, సాదానస్యము.

మేము తయారుచేసేది. సస్యము శ్రేష్ఠతరమైన పొగాకుతో తయారుచేసినది. అపుడధ మూలకలన్నియును, సువాసనద్రవ్యములతోనున్న చేయబడినది. ఇది శిశువారములు, ఒంటి తలనొప్పి, పీన, దీర్ఘ పడితలు, నుపుష్టి, మైకము ఇత్యాది శిశుశోగములను అలలించుటకు ముఖ్యమైనదిగాక, యిదియువతయొగించుచున్న, తీరనీయకమును, బుద్ధిప్రకాశము, నరములకు ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతరపు యువగియొందినవారు ఇతర వ్యయములను ఆపేర్చించుటకు. సర్వజనుల యువయోగ నిమిత్తమై ఈ వ్యయము సామాన్య ధరకే విక్రయించుచున్నారము. దీనిని ఒకతరపు పరిశీలించి దీనియొక్క సుగుణములను గ్రహించువారు ముందుకొనింక.

హ్యాకింగు హాస్టేజి ప్రశ్నోత్తరము.

ప్రపంచచరిత్ర

మాడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోద్దేశురాయు. ఎం. ఏ.

శైలిసులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతులను లిండు వ్రాయబడినది. చందావద్దతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0

అంచెకూలి లేదు. ప్రశ్నోత్తరము లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా వంపుదుము.

ఉపయోగాలు:—ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,

(21)

145, కాళవీధి, మదరాసు ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

496

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

ఈమురబ్బు సాలామిసిరి కాదని దుబావుతరువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు రిజిస్టర్డు. నిరాకరించినచో కోర్టుముందుగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసములన్ని బాల్యములోనే ధాతువస్తమ కలిగినవారికి వృద్ధులకు శిశువులకు బలహీనమై, మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుచు. ఈ సాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినచో అట్టి దుఃఖము తొలగినిశేష బంధనములన్న లయి శ్రీకాళియను చిర కాలము నుభయము జీవించుచు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బువల్ల ధాతువుష్టికలుగును, స్వస్థుస్థితిగా మారును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మారును, నీరుచురుకు మారును, బహుమాత్రవ్యాధి మారును, విశేషబలము కలుగును, రక్తము కృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జనమగును. సాలామిసిరి అనాది ఒకజాతివస్తువు. ఇది కాబూల్, కాండహార్ దేశములలో వైరుగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈవస్తువును విశేషముగా తినుటకుల మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి ౫0 గురు. వైరుగుచున్నది సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడి యున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన వారికి వైరుగుట కలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణ మిచ్చును.

అనుభవ పరీక్ష వారులతో పంపబడును.

15 తులారు, డబ్బీ వెల రూ. 2-0-0.

తేచాలభర్తు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు, నె 5, అవస్థరోడు, బెంగళూరు సిటీ

Silks!

అద్భుతము!

Silks!!

Silks!!!

వాణిజ్య మెచ్చుకొలది ప్రపంచము అందఱునుకన్తువులః ఫిలీషించుచున్నది. జనులు తమ శరీరసౌందర్యము నది కలకల వస్తువులు ఆకు పోయిపోవుచున్నారని. మనశరీరమునకు అందము తెచ్చు వస్తువులన్నిటిలో మనము ధరించుచున్న ప్రత్యేకము మైనది. అందుచే జోషయోగముకొలుపును, మా స్వలాభము కొలుకును, జహాన్, నూరత్, బెంగళూరు మున్నగు స్థలములందీ మేలైనవట్లు తెప్పించి అనేక అందమైన అంచులతో (నెల్లూరించు, గోరించు, దక్షిణాదించు, మాయించు, డిండికల్ అంచు కత్తెరా) ఎక్కువనాణ్యము, తిలుచు, తిథును, పృథువుగల, ఖండువాలు, చీరలు, పంచ జాను, కొలుతానులు, తలగుడ్డలు లొనగునవియు సేయించుచున్నారము. ఇదివరలో మావద్దబట్టలు ఖరీదుచేసిన వారిలో కలువెక్కువది మాకుచేసిన యోగ్యతాశక్తిములే మేము తయారుచేయించి బట్టలయొక్క ప్రాశస్త్యమునకు నిదర్శనము. తమయోగ్యత ఈక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

ఫరీదు	వెదలబ్బ	అంగుళములు	పొడవు గజములు
నూరత్ 4 బట్టలు అంచువా తెలుపు, గోల్డెన్ కలరుతోను	12-0-0	47	8
నూరత్ 4 బట్టలు అంచువా తెలుపు గోల్డెన్ కలరుతోను	10-0-0	47	8
నూరత్ 4 బట్టలు అంచువా తెలుపు	7-8-0	47	8
నూరత్ 4 బట్టలు అంచువా తెలుపు గోల్డెన్ కలరుతోను	11-4-0	27	5
నూరత్ 4 బట్టలు అంచువా తెలుపు గోల్డెన్ కలరుతోను	11-4-0	32	5
జహాన్ 4 బట్టలు అంచువా తెలుపు	8-12-0	32	5
జహాన్ 4 బట్టలు అంచువా తెలుపు	8-0-0	54	1

(499)

10-8-16

ముప్పన సోమరాజు, పెద్దాపురం, గోదావరిజిల్లా.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

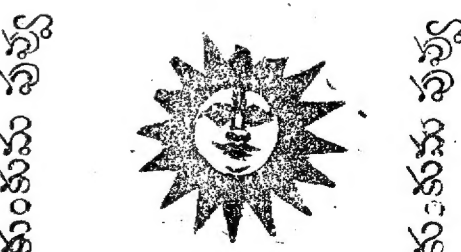
మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, బాటిని బాగుచేయుటకు తరీఫీయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుపుటో యేర్పాటుచేయుటో యేర్పాటుచేయుటో అది ఇతి కోయినపుడు స్వల్పముగాలేదు రిశేరులను యాయుధములు నిల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దేశవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించుటకు సరిపోయినది. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించుటకు, అందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగిక్లాసులు జూలై నెల 16 తేది నుండి ప్రారంభమగును. గ్లాసులో చేరదలచిన విద్యార్థులు జూన్ 31 తేదిని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నిరసించుటకు తాత్పర్యమును. ఈ క్రింద నడపారించువారికి వ్రాసికొనడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాకెచ్చు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (53) 31, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.